

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BAJTAVA na roky 2024 – 2030

Názov	<i>Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Bajtava na roky 2024 - 2030</i>
Územné vymedzenie	NUTS2 - Západné Slovensko, NUTS3 - Nitriansky samosprávny kraj, LŠÚJ 1 - Okres Nové Zámky, LŠÚJ 2 - Obec Bajtava
Územný plán obce	Áno
Dátum schválenia PHRSR obecným zastupiteľstvom	14.12.2023
Dátum platnosti	01.01.2024
Dokument zverejnený na webovom sídle obce	https://bajtava.sk/

Obsah

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BAJTAVA	1
ÚVOD	3
Cieľ spracovania metodiky.....	4
Definovanie Programu Hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bajtava	5
Východiskové dokumenty pre spracovanie PHRSR obce Bajtava na roky 2024 - 2030	7
1 ANALYTICKÁ ČASŤ.....	11
1.1 ZÁKLADNÉ VYMEDZENIE OBCE BAJTAVA	11
<i>Tabuľka č.3</i> Územné vymedzenie obce Bajtava.....	12
Cestná doprava	12
FYZICKOGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA.....	14
Ochrana prírody a krajiny.....	15
Analýza životného prostredia	16
Predchádzanie zmene klímy a zmierňovanie jej dopadov	17
Odpadové hospodárstvo	22
HUMÁNNOGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA	24
História obce Bajtava	24
Demografické pomery	25
Technická infraštruktúra.....	32
SWOT analýza	33
2 STRATEGICKÁ ČASŤ	35
PROGRAMOVÁ ČASŤ	42
Prioritná oblasť - HOSPODÁRSKA	42
Prioritná oblasť 2 – SOCIÁLNA.....	44
Prioritná oblasť – ENVIRONMENTÁLNA.....	46
REALIZAČNÁ ČASŤ	50
Akčný plán obce Bajtava na roky 2024 – 2030.....	53
5 FINANČNÁ	60
ZÁVER.....	61

ÚVOD

Dokument „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Bajtava na roky 2024 – 2030“ (PHRSR) je strednodobý plánovací dokument, ktorý na základe analýzy vnútorného a vonkajšieho prostredia obce stanovuje víziu, strategické ciele, priority a opatrenia jej ďalšieho rozvoja. PHRSR predstavuje určitú stratégiu rozvoja obce a bude slúžiť ako podklad pre rozhodovacie procesy s dôrazom na trvalú udržateľnosť environmentálnej, technicko-priestorovej, sociálno-kultúrnej, ekonomickej a inštitucionálnej oblasti.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Bajtava na roky 2024 – 2030 bol vypracovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

Pri tvorbe PHRSR je nutné riadiť sa zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov a Metodikou a inštitucionálneho rámca tvorby verejných stratégií schválenou uznesením vlády SR č. 197/2017 z 26. apríla 2017 a nadradenými programovými dokumentmi.

Aj keď v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov je existencia PHRSR podmienkou pre získanie zdrojov zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov pre rozvojové projekty obce resp. VÚC, tak jeho spracovanie by malo byť motivované predovšetkým potrebou koncepčného cieľavedomého a transparentného riadenia a rozhodovania ich samosprávnych orgánov v snahe čo najefektívnejšie riešiť problémy a výzvy rozvoja obce, skupiny obcí, či VÚC.

Zlepšenie kvality verejnej správy patrí k prioritám rozvoja krajiny a je aj verejnou vnímanou záležitosťou. Základnou výzvou v tejto oblasti je potreba lepšej koordinácie a zosúladovania a synergického pôsobenia prierezových politík pod vedením kľúčových inštitúcií verejnej správy, čo pomôže zlepšiť prepojenie politík a strategických rozhodnutí s plánovanými výdavkami, identifikovať nedostatky, odstrániť rozpočtovú fragmentáciu (roztrieštenosť) a zbytočné duplicity na národnej aj regionálnej úrovni. Napriek mnohým pozitívnym krokom sa Slovenská republika stále borí s nízkou efektívnosťou strategického

riadenia regionálneho rozvoja a najmä nízkou súčinnosťou s aktérmi regionálneho rozvoja pri tvorbe a implementácii stratégií regionálneho rozvoja. Na tieto nedostatky dlhodobo upozorňuje aj OECD vo svojich dokumentoch týkajúcich sa rozvoja a verejnej správy na Slovensku kvôli nedostatočnému strategickému riadeniu.

SMART prístupy by sa mali stať kľúčovými východiskami integrovaných rozvojových stratégií v podobe PHRSR umožňujúcimi využívanie informácií, vedomostí a technológií pre efektívne zabezpečenie prístupu obyvateľov ku vyššej kvalite života. Smart stratégia rozvoja sleduje štyri základné princípy smart špecializácie, ako je výber a koncentrácia na hlavné priority, využitie svojich konkurenčných výhod, vodcovstvo v spolupráci s kľúčovými zainteresovanými skupinami a podpora spolupráce aj prostredníctvom rozličných klastrov.

Cieľ spracovania metodiky

Obsah a základné prístupy k tvorbe programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja upravuje zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Pri tvorbe a implementácii základného dokumentu strednodobého strategického integrovaného plánovania rozvoja obce Bajtava, spĺňa obec Bajtava požiadavky na tvorbu základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja podľa § 5,

- § 7, § 8 a § 8a zákona č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, plnili úlohu programovacích dokumentov pre implementáciu EŠIF na regionálnej a subregionálnej
- úrovni v období 2021-2027, boli kľúčovými nástrojmi implementácie a územnej koordinácie napĺňania cieľov Národnej
- stratégie regionálneho rozvoja a implementácie Národného investičného plánu SR, boli nástrojmi formulovania a implementácie SMART teda inteligentných/rozumných
- integrovaných rozvojových stratégií regiónov, miest, obcí a ich skupín s využitím inovatívnych prístupov pre efektívnejšie zabezpečenie kvality života občanov, boli relevantnými východiskami pre programové rozpočtovanie obcí a následný monitoring

- a hodnotenie v zmysle zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov, boli nástrojmi integrácie verejných politík na úrovni regiónov a obcí a zabezpečenia skutočného
- zvýšenia kvality života obyvateľov, zlepšenia podnikateľského prostredia a prístupu občanov k rozhodovaniu, boli nástrojmi efektívneho, aktívneho a vecného zapojenia aktérov regionálneho rozvoja nielen
- z hľadiska definovania potrieb, priorít, cieľov, stratégií rozvoja obce, ale aj implementácie, riadenia a monitorovania stratégií, podporovali vytváranie systému integrovaného územného manažmentu
- politiky a investičné intervencie verejného sektora), efektívnych štruktúr verejnej správy a služieb verejnosti čo najbližšie k občanovi v polycentrickej sústave obcí a miest, boli postavené na vecnom prístupe k riešeniu výziev a problémov rozvoja obcí a regiónov
- založenom na ich poznaní, objektívnom zhodnotení a hľadaní najefektívnejších a najúčinnějších riešení s využitím najnovších poznatkov, techník a technológií. boli užitočným, efektívnym a vecným nástrojom pre potreby orgánov obce

Definovanie Programu Hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bajtava

PHRSR obce je strednodobým rozvojovým dokumentom v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov a je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v NSRR, pričom zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja VÚC Nitrianskeho samosprávneho kraja a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce Bajtava. Tento strategický dokument sa skladá z:

- **analytickej časti**, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
- **strategickej časti**, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,

- **programovej časti**, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,
- **realizačnej časti**, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov,
- **finančnej časti**, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.

Zákon o podpore regionálneho rozvoja 539/2008 Z. z. definuje región veľmi zjednodušene ako územný celok vymedzený v súlade s klasifikáciou štatistických územných jednotiek V súlade s vyššie uvedeným zákonom sa podpora regionálneho rozvoja v SR uskutočňuje na základe: národného rozvojového plánu Slovenskej republiky, regionálneho operačného programu, sektorového operačného programu, programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja a tiež programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Tabuľka č. 1 Zámer spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Bajtava na roky 2024 – 2030

Názov dokumentu	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Bajtava na roky 2024 - 2030
Forma spracovania	Externý manažment v spolupráci s internými zamestnancami obce
Riadenie procesu spracovania	Participatívne plánovanie
	Pracovné skupiny boli zložené z externých odborníkov, zamestnancov obecného úradu, občanov.
	Komunikácia prebiehala pomocou osobných stretnutí, dotazníkov, online komunikácie
Obdobie spracovania	Jún 2023 - December 2023
Forma financovania	Vlastné zdroje

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2023

Tabuľka č. 2 Metódy zapojenia verejnosti do prípravy Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Bajtava na roky 2024 – 2030

Metódy zapojenia verejnosti do prípravy PHRSR			
Metóda	Informovanie verejnosti	Získanie názorov	Zohľadnenie názorov verejnosti
Úradná tabuľka obce	<i>áno</i>	<i>nie</i>	<i>nie</i>
Internetová stránka obce	<i>áno</i>	<i>áno</i>	<i>áno</i>
Obecné noviny	<i>nie</i>	<i>nie</i>	<i>nie</i>
Obecný rozhlas	<i>áno</i>	<i>nie</i>	<i>nie</i>
Stretnutia s občanmi	<i>áno</i>	<i>áno</i>	<i>áno</i>
Návšteva v území	<i>áno</i>	<i>áno</i>	<i>áno</i>
Verejné vypočutie	<i>áno</i>	<i>áno</i>	<i>áno</i>
Dotazník pre širokú verejnosť	<i>áno</i>	<i>áno</i>	<i>áno</i>
Pracovné skupiny	<i>áno</i>	<i>áno</i>	<i>áno</i>
Nezávislí experti	<i>áno</i>	<i>áno</i>	<i>áno</i>

Východiskové dokumenty pre spracovanie PHRSR obce Bajtava na roky 2024 - 2030

Tento programový dokument prioritne vychádza z aktuálnych strategických dokumentov na programové obdobie 2021 – 2027 na úrovni Európskej únie, na úrovni Slovenskej republiky, na úrovni Nitrianskeho samosprávneho kraja (+ z ďalších stratégií na regionálnej a miestnej úrovni, napr. je previazaný s Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030 – dlhodobou stratégiou udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030, Národnou stratégiou regionálneho rozvoja SR [schválený uznesením Vlády SR č. 222 zo 14. mája 2014], Koncepciou územného rozvoja Slovenska 2001 [KURS 2001] v znení Zmien a doplnkov č. 1 KURS 2011, Partnerskou dohodou Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027, Stratégiou adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy, Nízkouhlíkovou stratégiou rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050, Plánom obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, Strategickým plán Spoločnej poľnohospodárskej politiky na roky 2023 – 2027, Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030, Koncepciou rozvoja sociálnych služieb v regióne Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2018 – 2023, Územným plánom regiónu Nitrianskeho kraja (2012) – Zmeny a doplnky č.1 Územného plánu regiónu Nitrianskeho samosprávneho kraja (2015) – Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja (2020), Stratégiou rozvoja vidieka Nitrianskeho samosprávneho kraja

2016 – 2022, Regionálnou inovačnou stratégiou NSK na roky 2014 – 2020, Stratégiou rozvoja cyklotrás a cyklo dopravy v NSK na roky 2016 – 2020, Strategickým a marketingovým plánom rozvoja cestovného ruchu v NSK na roky 2014–2020, Koncepciou rozvoja stredného školstva v Nitrianskom samosprávnom kraji na roky 2021 – 2027, Regionálnou inovačnou stratégiou NSK na roky 2021 – 2027, Územným plánom obce Bajtava atď.

PHRSR obce Bajtava bol spracovaný aj v súlade s významným strednodobým eurofondovým investičným plánom pre Slovensko: Program Slovensko 2021 – 2027 (ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 426 z 28. Júna 2022, a na základe ktorého bude možné čerpať takmer 13 miliárd eur v novom programovom období; strešným rámcom pre Program Slovensko 2021 – 2027 je Partnerská dohoda na roky 2021 – 2027). Prostredníctvom Programu Slovensko sa v období 2021 – 2027 budú realizovať investície z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu plus, Kohézneho fondu a Fondu na spravodlivú transformáciu pre cieľ Investovanie do rastu a zamestnanosti (ďalej len „fondy EÚ“). Tento strategický dokument určuje podrobne oblasti, kam bude Slovensko nové fondy EÚ investovať. Program Slovensko nahradí doterajších šesť operačných programov a výrazne sa tiež zredukuje byrokratická náročnosť procesu využitia európskych zdrojov.

Pri vypracovaní tohto programového dokumentu boli zohľadnené priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja, a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.

Pre naplnenie dlhodobej vízie regionálneho rozvoja SR zameranej na rozvoj obcí, miest a regiónov, zvyšovanie ich výkonnostného potenciálu a konkurencieschopnosti Národná stratégia regionálneho rozvoja SR stanovuje strategický cieľ:

Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja.

PHRSR obce Bajtava vychádza z 5 cieľov Partnerskej dohody Slovenskej republiky na obdobie 2021 – 2027:

Inteligentnejšia Európa – Inovatívne Slovensko;

Ekologickejšia Európa – Ekologické Slovensko pre budúce generácie;

Prepojenejšia Európa – Mobilita, doprava a prepojenosť;

Sociálnejšia Európa – Sociálne, spravodlivé a vzdelané Slovensko;

Európa bližšie k občanom – Kvalitný život v regiónoch.

PHRSR obce Bajtava bol vytvorený partnerstvom hlavných aktérov územia. K príprave PHRSR bol zriadený Riadiaci výbor zo zástupcov verejného sektora – samosprávy, súkromného sektora a mimovládneho sektora, ale boli zriadené aj pracovné skupiny pre jednotlivé prioritné oblasti (hospodárska oblasť, sociálna oblasť, environmentálna oblasť). Príležitosť vstupu do programovacieho procesu dostali všetci obyvatelia obce vrátane podnikateľských subjektov, organizácií a inštitúcií z obce. Obyvatelia, ako aj zástupcovia podnikateľských subjektov, organizácií a inštitúcií mali možnosť sa zapojiť do procesu programovania prostredníctvom hĺbkových rozhovorov a pripomienkovania pracovných verzií strategického programu.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Bajtava schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Bajtave, ktoré bude potom realizovať vykonateľnosť, kontrolu, monitorovanie a hodnotenie tohto programu.

Obr.1: Základné ciele obce Bajtava na obdobie 2024– 2030 vychádzajú z cieľov z Partnerskej dohody SR na obdobie 2021 –2027

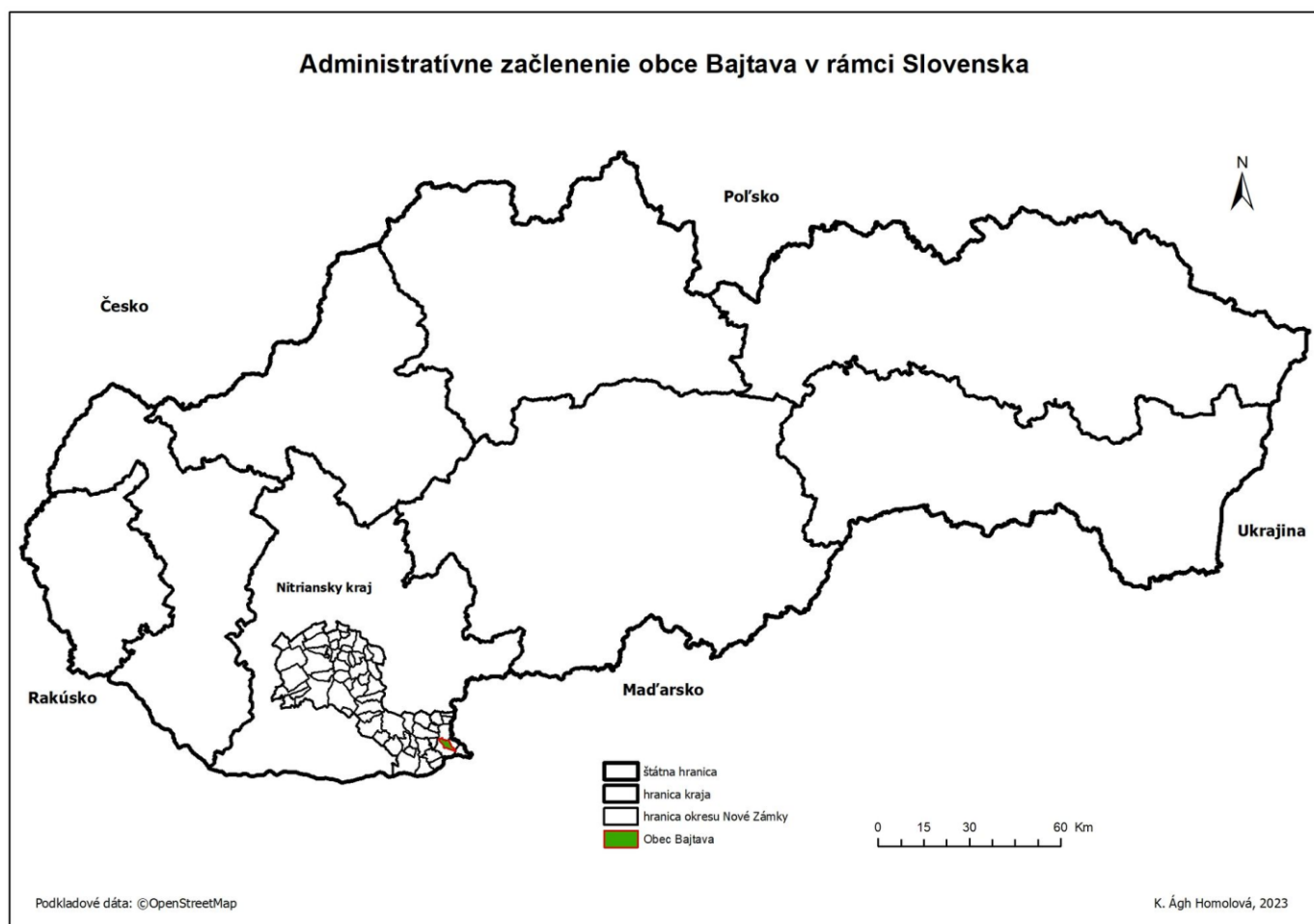

1 ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1 ZÁKLADNÉ VYMEDZENIE OBCE BAJTAVA

Obec Bajtava sa z hľadiska administratívneho začlenenia NUTS III zaraďuje do Nitrianskeho samosprávneho kraja a z pohľadu NUTS IV do okresu Nové Zámky. Okres susedí so štyrmi okresmi a to s okresom Nitra na severe, okresom Levice na východe, s okresom Šaľa na západe a s okresom Komárno na juhozápade. Na juhu okres Nové Zámky susedí s Maďarskom a prirodzenú hranicu tvorí rieka Dunaj. Obec Bajtava sa nachádza približne 131 km východne od hlavného mesta Slovenska Bratislavy a od okresného mesta Nové Zámky je obec Bajtava vzdialená približne 45 km juhozápadne. Hranice katastrálneho územia, ktorého celková výmera dosahuje približne 15,21 km², susedia s katastrami nasledovných obcí:

- Na severe susedí s obcou Salka
- Na severovýchode susedí s obcou Leľa a Chľaba
- Na juhu susedí s obcou Kamenica nad Hronom

Tabuľka č.3 Územné vymedzenie obce Bajtava

Územné vymedzenie obce Bajtava					
Kraj: Nitriansky	Kód kraja: 400	Okres: Nové Zámky	Kód okresu: 404	Obec: Bajtava	Kód obce: 503037

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2023

Cestná doprava

K obci vedie prvostupňová cesta III .triedy, ktorá nie je špeciálne označená. Zo západnej strany je napojená na štátnu cestu II. triedy č.564 smer Štúrovo - Levice, zabezpečujúcu dostupnosť obce zo severnej a juhozápadnej strany. Samotnou obcou celkovo prechádza 5,8 km komunikácií. Z toho je 3,8 km ciest a 2 km je peších chodníkov.

Miestne komunikácie v číslach:

- Cesty tvoria približne 3,8 km
- Chodníky pre peších tvoria približne 2 km

Dopravná dostupnosť obce je z pohľadu zahraničných investorov stále nedostačujúca, o čom svedčí ich nezáujem o túto oblasť..

Parkoviska pre osobné automobily v obci nie sú vybudované. V budúcnosti sa uvažuje s budovaním parkovísk v obci pri cintoríne.

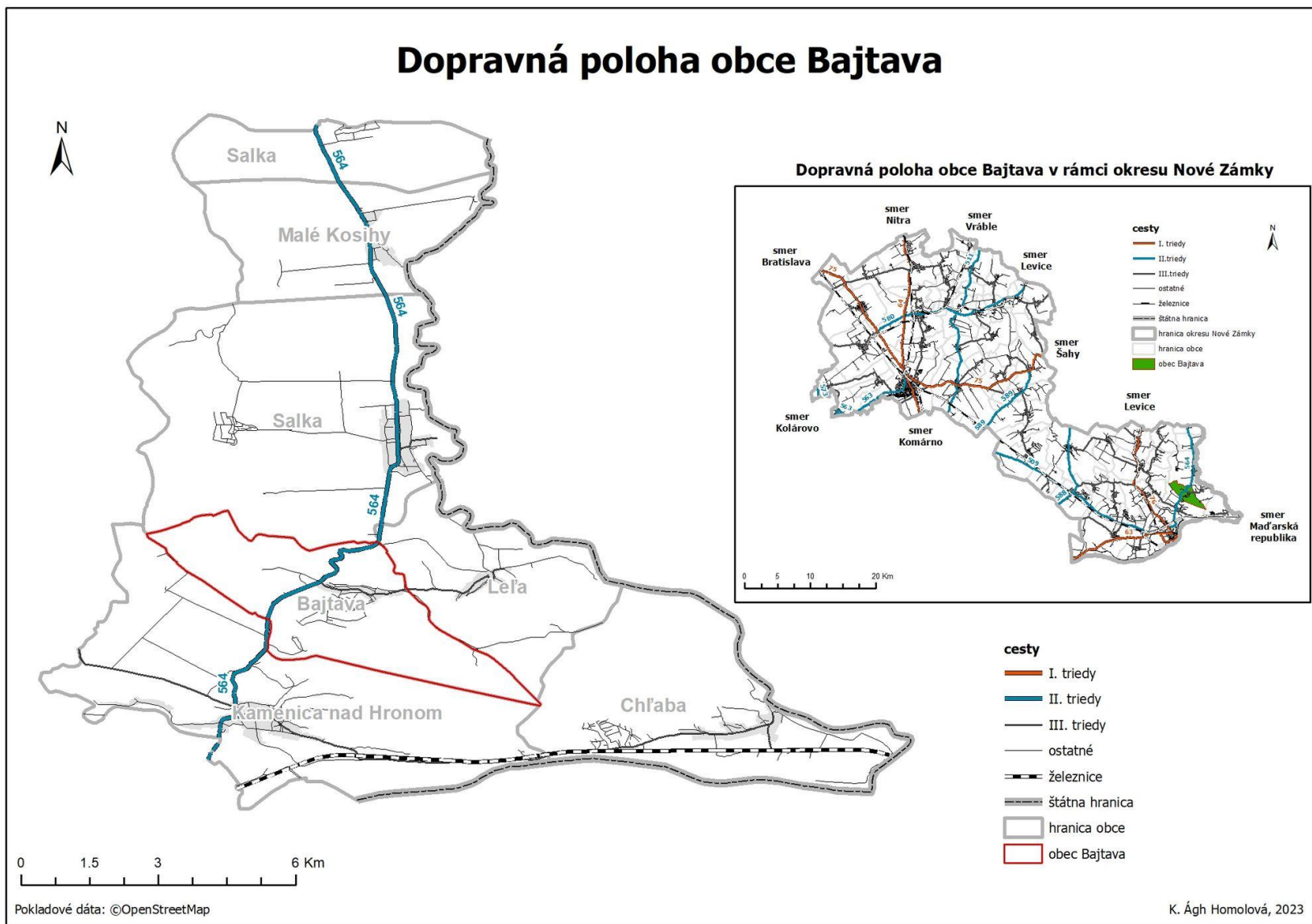
V obci Bajtava sa na zabezpečenie pešej dopravy nachádzajú chodníky v celkovej dĺžke 2 km. Ich stav je nevyhovujúci, čo obyvatelia vyhodnotili v prieskume a majú záujem ich riešiť ako prioritu č.1 podľa počtu hlasov respondentov. Na popisovanom území sa nenachádzajú cyklotrasy.

Železničná a autobusová doprava

Obec nemá priame železničné spojenie, najbližšia železničná stanica je v Štúrove. Autobusovú dopravu zabezpečuje pre obec Bajtava firma ARRIVA Nové Zámky a.s.. Cez obec premáva 18 spojov a to: 4 spoje smer Štúrovo - Leľa a späť, 7 spojov smer Štúrovo - Ipeľský Sokolec, 2 spoje Štúrovo - Malé Kosihy, 4 spoje Štúrovo - Pastovce a 1 diaľkový spoj Štúrovo - Dolný Kubín.

Môžeme teda konštatovať, že obec je pomerne dobre vybavená verejnou dopravou s dostatočným počtom autobusových spojov.

Dopravná poloha obce Bajtava

FYZICKOGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

Severnú pahorkatinnú časť intravilánu obce Bajtava tvoria mladotret'ohorné uloženiny so silnou pokrývkou spraší, južnú vrchovinu tvoria prevažne andezitické pyroklastika. Z hľadiska regionálneho geologického členenia sa záujmové územie nachádza v oblasti neovulkanitov Burdy. Geologická stavba širšieho dotknutého územia predstavuje neogén sivé vápnité prachovce, ílovce, pieskovce, zlepence, riasové vápence, ryolitové a andezitové tufy, spodný bádén.

Z hľadiska Regionálne geologické členenie Slovenska /D.Vass et al., 198B/je dotknuté územie súčasťou:

Tabuľka č. 4: Geomorfologické začlenenie obce Bajtava

Geomorfologické začlenenie obce Bajtava							
Sústava	Podsústava	Provincia	Subprovincia	Oblasť	Celok	Podcelok	Časť
Alpsko-himalájska	Panónska panva	Západopanónska panva	Malá Dunajská kotlina	Podunajská nížina	Podunajská pahorkatina	Ipeľská pahorkatina	Bajtavská brána

Zdroj: Mazúr, Lukniš, 1986

Podunajská nížina

Výrazná geologická pestrosť a geomorfologická členitosť umožnila vznik celého radu svojráznych typov od redzín a pararedzín, cez černozeme, hnedozeme, ilimerizované pôdy, hnedé pôdy až po pseudogleje. Nivná pôda typická sa vytvorila na stredne ťažkých sedimentoch, v blízkosti rieky, kde sa prejavil je drenážny účinok a hladina dlhodobo neovplyvňovala jej pôdny profil.

Vzdialenejšie od rieky sa nachádzajú hnedozeme, ktoré sú pre svoje agrofyzikálne a agrotechnické vlastnosti veľmi priaznivé pre poľnohospodárstvo.

Obec Bajtava sa nachádza na nive rieky Ipeľ, na pravom brehu toku. Ipeľ – 232.5 km dlhý pravostranný prítok Dunaja. V dĺžke 140 km tvorí hranicu s Maďarskom. Celková rozloha Ipeľskej pahorkatiny je 5150 km². Tok sa delí na 3 časti, pričom spomínanú časť Ipeľskej pahorkatiny v obci Bajtava možno označiť za dolný tok.

Oblasť Ipeľskej pahorkatiny, v ktorej sa nachádza obec Bajtava, patri do teplej klimatickej oblasti, do podoblasti suchého, okrsku teplého, vyznačujúceho sa miernou zimou a dlhším slnečným svitom. Podľa dlhodobých priemerných ročných teplôt vzduchu a ďalších teplotných charakteristík najteplejšou časťou Ipeľskej kotliny je jej južná časť. V týchto

oblastiach sú priemerné ročné teploty vzduchu nad 6°C, vo vegetačnom období sa pohybujú okolo 16°C. Podľa ročného chodu teploty vzduchu je mesiac január najchladnejší a najteplejší je jún. Letné extrémny dosahujú 30-35°C, v zimnom období maximálne teploty dosahujú niekedy -11°C a 2 -15°C a minimálne teploty vzduchu až -30°C.

Výpar je najmenší v zimnom období. Na jar nastáva jeho rýchly vzrast v dôsledku zvýšenia teploty vzduchu. Najvyššie hodnoty sú v letných mesiacoch, keď výpar dosahuje až 100 % mesačných úhrnov zrážok. Priemerné ročné hodnoty výparu dosahujú 85 % ročného úhrnu zrážok. Priebeh relatívnej vlhkosti je obrátený ako je chod teploty vzduchu. Nízka relatívna vlhkosť vzduchu je v mesiaci marec, zvyšuje sa v máji až júni. Najvyššie hodnoty relatívnej vlhkosti sú v blízkosti vodných tokov a vodných plôch v priebehu roka v zimných mesiacoch a v predjarí.

Z hľadiska fyto geografického členenia sa územie nachádza v oblasti stredoeurópskej a východoeurópskej teplomilnej flóry. v obvode xerothermnej panónskej flóry. V celkovom zložení flóry majú absolútnu prevahu prvky teplomilné, ktoré sem prenikajú zo susednej severomaďarskej hornatiny. Na území prevládajú predovšetkým dubové, bukové, hrabové a agátové lasy.

Podľa zoogeografického členenia patri územie do Panónskej zoogeografickej oblasti a v rámci nej do Juhoslovanského obvodu.

Ochrana prírody a krajiny

Ochrana prírody a krajiny zaberá široký okruh otázok, ktorými sa dnes u nás, tak ako i vo svete zaoberá veľa odborníkov. Cieľom ochrany prírody a krajiny je predchádzanie, obmedzovanie resp. odstraňovanie zásahov, ktoré ohrozujú, poškodzujú a ničia podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, esteticky vzhľad krajiny a znižujú jej ekologickú stabilitu. Inými slovami, ide o ochranu ekosystémov, ale aj jednotlivých zložiek životného prostredia, ktorými sú najmä ovzdušie, voda, horniny, pôda a organizmy. Predovšetkým je to ochrana ohrozených, zriedkavých a vzácných druhov živočíchov, rastlín, nerastov a foriem reliéfu. Obec Bajtava sa rozkladá na severnom okraji pohoria Burda (s rozlohou 198,74 h) s Chránenými prírodnými oblasťami Kováčovské kopce – sever a juh. Kováčovské vrchy sú jednou z najvýznamnejších lokalít na Slovensku, kde sa vyskytujú vzácne druhy flóry a fauny, vrátane druhov z najteplejších, postglaciálnych období, v ktorých iný výskyt na Slovensku nezaznamenávame. Južná časť Kováčovských kopcov je mimoriadne atraktívna. Jej súčasťou sú strmé andezitové bralá na južnom svahu známe ako Shaky, lesostepné stráne pod vrcholom Burdova. Bývalé pasienky nad vinicami pri Kamenici nad Hronom a opustené sady nad

Chl'abou. Chránia sa tu viaceré druhy rastlín (napr. hlaváčik jarný, jaseň mannovy, mandľ'a nízka. Kosatec bezlistý) a živočíchov (napr.. výrik obyčajný, výr skalný, muržrik červenokrídly, jašterica zelená, krátkonôžka štíhla, cikáda mannová). Od obce Kamenica nad Hronom sem vedie červená turistická značka. Po prechádzke lúkami s pekným výhľadom na Dunaj, na jeho sútok s Hronom a Pilišské vrchy a ostrihomskú baziliku chodník vchádza do lesa a pokračuje po hrebeni spoločne s náučným chodníkom Kováčovské kopce - juh. Lineárny stredne náročný chodník s dĺžkou 4,9 km a prevýšením 220 m existuje od roku 1996. 6 informačných panelov návštevníka sprevádza z prírodovedného hľadiska po zaujímavých miestach. Jednou z pozoruhodností tohto územia je najmenší plaz žijúci na Slovensku krátkonôžka štíhla, ktorá sa vyskytuje len na južných svahoch pohoria (ojedinele žije na Silickej a Plešivskej planine v Slovenskom krase). Východiskom náučného chodníka je Kamenica nad Hronom a cieľovým miestom Kováčov.

Analýza životného prostredia

Jednotlivé zložky životného prostredia nie sú v obci Bajtava výrazne ohrozované. Formy ovplyvňovania a znečisťovania jednotlivých zložiek životného prostredia sú charakterizované prvkami typickými pre vidiecky a poľnohospodársky priestor.

Dlhodobým pôsobením intenzifikačných faktorov v poľnohospodárstve, ale aj všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia sa znížila kvalita všetkých druhov pôd. Určité lokálne znečistenia pôd výrazne ovplyvňujú a spôsobujú divoké skládky. Viditeľná a podstatná zmena sa dá dosiahnuť len kompletnou rekultiváciou divokej skládky a jej blízkeho okolia.

Znečisťovanie povrchových vôd je spôsobované taktiež prvkami typickými pre poľnohospodársky a vidiecky priestor. Najvýraznejšími prvkami sú neodkanalizované sídla, farmy živočíšnej výroby, výrobné prevádzky a skládky priemyselných a komunálnych odpadov. Stabilizujúcim respektíve zlepšujúcim faktorom v tomto smere by bolo vybudovanie kompletnej siete kanalizácie, aby sa splaškové vody nemuseli sústreďovať v prevažne nevyhovujúcich žumpách a potom odvážať fekálnym vozom do čerpacej stanice.

Ovzdušie je zaťažované základnými znečisťujúcimi látkami, ako sú tuhé prachové a plynné exhaláty. Najväčšími producentmi je miestna doprava a poľnohospodárska výroba. Eliminácia týchto vplyvov je možná vytvorením izolačnej zelene okolo priestorov výrobných prevádzok a samozrejme aj postupnou plynofikáciou jednotlivých tepelných zdrojov. V súčasnej dobe

však vzhľadom na ceny energií dochádza na vidieku k návratu ku tuhým palivám, ako je drevo a uhlie, aj keď prevažne len v rodinných domoch obyvateľstva sídiel.

Doprava ale najmä prietahová štátna cesta je významným zdrojom hluku. Na niektorých miestach je situácia aspoň čiastočne riešená vysadenými stromami, a však na niektorých miestach takéto riešenie nie je možné.

Pri riešení problematiky zneškodňovania komunálnych odpadov z územia obce je potrebné vychádzať z okresnej koncepcie odpadového hospodárstva. Základom pri riešení situácie s komunálnymi odpadmi je v prvom rade obmedzenie vzniku odpadov, realizácia kompostovania komunálnych odpadov biologického pôvodu, zvyšovanie využívania odpadov ako druhotných surovín, likvidácia a sanácia divokých skládok v obci a realizácia projektu zberu separovaného a nebezpečného odpadu.

Tuhý komunálny odpad z obydľí je zbieraný do vlastných nádob a odvážaný na regionálnu skládku. Nebezpečný odpad sa zberá podľa potreby a odvážaný je do najbližšej spaľovne.

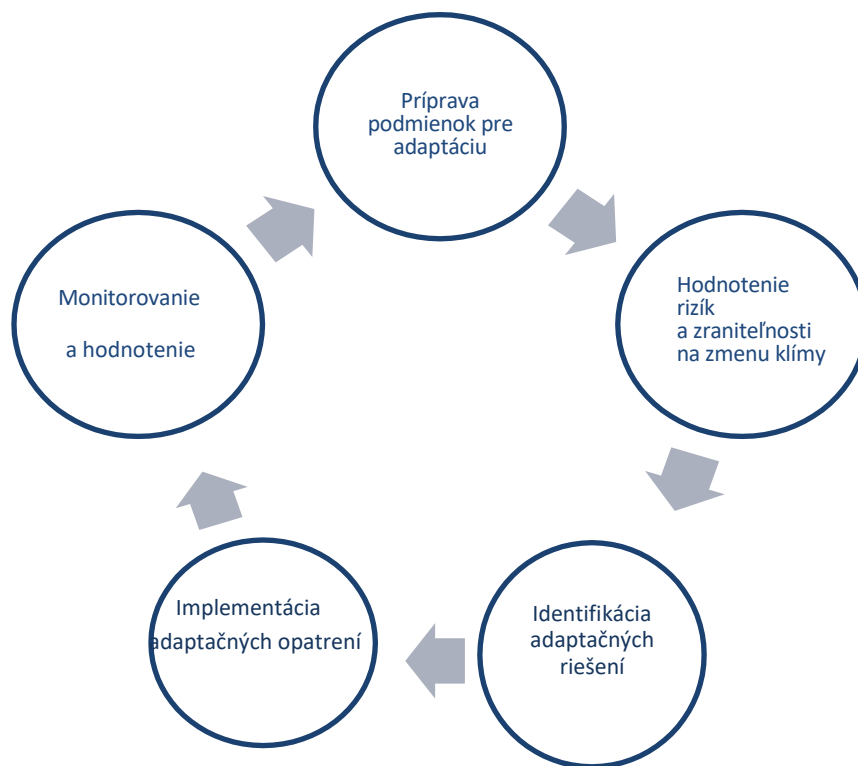
Predchádzanie zmene klímy a zmierňovanie jej dopadov

Globálna zmena klímy zväčšuje extrémne výkyvy počasia aj v Bajtave, kde je to hlavne vo forme extrémnych horúčav a častých privalových zrážok. Obdobie 2001 – 2017 sa charakteristikami teploty vzduchu, úhrnov zrážok, výparu, snehovej pokrývky, ako aj iných prvkov priblížilo k predpokladaným podmienkam klímy okolo roku 2030.

Za obdobie rokov 1881 –2017 sa na Slovensku pozoroval:

- rast priemernej ročnej teploty vzduchu asi o 1,73 °C (z pohľadu ročných sezón k najrýchlejšiemu otepľovaniu dochádza v lete a na jar),
- pokles relatívnej vlhkosti vzduchu (na juhu Slovenska od roku 1900 doteraz o 5 %, na ostatnom území menej),
- vzrast potenciálneho výparu a pokles vlhkosti pôdy – charakteristiky výparu vody z pôdy a rastlín, vlhkosti pôdy, slnečného žiarenia potvrdzujú, že najmä juh Slovenska sa postupne vysušuje,
- extrémne horúčavy, extrémne sucho, extrémne zrážky, extrémne búrky (Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy).

Obrázok č.: Model proaktívnej adaptácie obce na zmenu klímy

Zdroj: Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy

Tabuľka č 5: Dôsledky zmeny klímy v sídelnom prostredí

Oblasti	Dôsledky zmeny klímy			
Zastavané územia	Nepriaznivá mikroklíma v dôsledku zosilnenia tepelného ostrova obce a prehrievaniu spevnených povrchov, zhoršenie tepelnoizolačných vlastností budov, a zníženie kvality života obyvateľov bez adekvátneho bývania		Poškodenie povrchov a zariadení na verejných priestranstvách, zosuvy pôdy, problémy s odtokom v dôsledku nedostatočne dimenzovanej resp. zastaranej kanalizačnej siete, zatopenie budov, poškodenie základov budov, v krajných prípadoch zrútenie budov v dôsledku zosuvov spôsobených prívalovými zrážkami	Narušenie konštrukcie budov, poškodenie povrchov a zariadenia verejných priestranstiev, poškodenie fasád a omietok budov, poškodenie zariadení budov (solárne panely, fotovoltaické články a pod.), poškodzovanie infraštruktúry v lesoparkoch.
Zeleň	Zmeny v druhovej štruktúre (zvýšený potenciál využitia xerothermných druhov drevín v štruktúrach zelene sídiel), šírenie invázných a nepôvodných druhov	Usychanie vegetácie, chradnutie drevín, ohrozenie škodcami, častejšie možné požiare.	Pôdna erózia, ochudobnenie pôdneho substrátu o živiny, podmáčanie a oslabenie koreňového systému drevín, poškodenie sadovnícky upravených plôch	Poškodenie drevín zlomami a vývratmi
Vodné zdroje (pitná, úžitková, technologická voda, vodné toky, nádržea pod.)	Zvýšené nároky na spotrebu pitnej vody a úžitkovej vody na zavlažovanie.	Problém so zásobovaním pitnou vodou, zavlažovaním, pokles vodného stavu, etrofizácia	Zvýšené nároky nastokovú sústavu odvádzať prívalové zrážky, bleskovévodne a záplavy spôsobujúce škody.	
Zdravie obyvateľstva	Zhoršenie celkového stavu zraniteľných skupín obyvateľov, riziko prehriatia alebo dehydratácie organizmu, zhoršenie stavu ľuší s kardiovaskulárnymi, respiračnými ochoreniami, dopad nových patogénov na zdravie	Zhoršenie alergických stavov, riziko dehydratácie organizmu, dopad nových patogénov na zdravie	Výskyt infekčných ochorení	Ohrozenie ľudí bez domova a iných zraniteľných skupín

Doprava	Únava materiálu, prehriatie zariadení, poškodzovanie povrchu komunikácií, poškodzovanie koľajníc, zhoršený komfort cestujúcich, zvýšenie koncentrácie prízemného ozónu		Zhoršenie bezpečnosti plynulosti dopravy, poškodenie technického parku, zosuvy pôdy môžu skomplikovať zásobovanie tovarmi.	Znížená bezpečnosť pozemnej dopravy, poškodenie technického parku.
Energetická infraštruktúra	Meniace sa požiadavky na dodávku energií a zaťaženie rozvodného systému elektrickej energie v dôsledku zvýšeného výkonu chladiacich systémov, častejšie výpadky rozvodných systémov a energetických výrobných technológií.	Stúpajúce požiadavky na technologickú vodu	Poruchy a poškodenie zariadení, výpadky v dodávke energií.	Poruchy a poškodenie zariadení, výpadky v dodávke energií, zvýšenie komplikácií pri opravách, nárast škôd spôsobených výpadkom energií u odberateľov.

Zdroj: Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy, 2018

Pre zmiernenie tempa zmeny klímy je potrebné zavádzať mitigačné opatrenia zamerané na obmedzovanie množstva vypúšťaných skleníkových plynov do ovzdušia a zvyšovať záchyty uhlíka. Pre lepšie prispôbenie sa dôsledkom zmeny klímy je potrebné prijať adaptačné opatrenia na regionálnej a lokálnej úrovni.

Pod pojmom zmena klímy rozumieme zmenu dlhodobého charakteru počasia v určitej oblasti, čo sa môže prejavovať nárastom priemerných teplôt, častejším výskytom extrémnych prírodných javov či poklesom úhrnu zrážok. Aktuálne zmena klímy sa stáva jednou z najväčších výziev environmentálnej politiky každej krajiny, každého regiónu a každej obce.

Všetky negatívne javy zmeny klímy sa v súčasnosti dajú zmierniť pozitívnymi adaptačnými opatreniami (napr. takými, ktoré zadržiavajú vodu a vlhkosť na území obce).

V strednodobom horizonte je potrebné zvýšiť využitie zelených opatrení, v Bajtave je potrebné realizovať/podporovať opatrenia:

- ✓ *na rozšírenie verejnej zelene,*
- ✓ *na zvyšovanie podielu vegetácie v okolí dopravných komunikácií,*
- ✓ *na budovanie alternatívnych prvkov zelenej infraštruktúry (podporu*

zelených striech a vertikálnej zelene).

- ✓ na tienenie verejných priestorov,
- ✓ na ekologický manažment zrážkových vôd (budovanie plôch s priepustným povrchom, zvýšenie infiltrácie vody; udržateľné odvodňovacie systémy) – navýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľaduplne k životnému prostrediu,
- ✓ na zabezpečenie dostatočnej kapacity prietoku kanalizačnej sústavy,
- ✓ na revitalizáciu, ochranu a starostlivosť o zeleň,
- ✓ na zabezpečenie udržiavanie dobrého stavu, statickej a ekologickej stability drevín.

Zvýšená spotreba energie a produkcia emisií CO₂ má priamy dopad na lokálnu a aj oblastnú kvalitu životného prostredia. Množstvo spotrebovanej energie a produkcia emisií CO₂ je priamo závislá od správania sa obyvateľov a firiem. Zvyšujúca sa životná úroveň obyvateľstva a intenzívny rozvoj hospodárstva sa odráža na zvýšených nárokoch na spotrebu energie. *V strednodobom časovom horizonte je potrebné aj skvalitniť informačnú kampaň na zvýšenie povedomia občanov/návštevníkov/podnikov obce o problematike energetickej efektívnosti a znižovania emisií skleníkových plynov. V danom časovom horizonte je potrebné podporovať environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu v každom veku s cieľom zabezpečenia udržateľného využívania zdrojov a ochrany životného prostredia. So vzdelávaním je nutné začať už vo veľmi skorom veku, keďže deti ešte nemajú negatívne environmentálne návyky, ktoré by bolo treba odstraňovať. Kvalitné vzdelávanie pre udržateľný rozvoj nie lenže zvyšuje environmentálne povedomie obyvateľstva, ale buduje aj aktívny prístup k životnému prostrediu prostredníctvom rozvíjania zručností nevyhnutných pre udržateľný rozvoj, akými sú napríklad systémové myslenie, predvídavosť, strategické myslenie, kritické myslenie, normatívna spôsobilosť, ako aj integrovaný prístup k riešeniu problémov. (Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030).*

Invázne druhy rastlín alebo živočíchov predstavujú významnú a rýchlo narastajúcu hrozbu pre pôvodnú biodiverzitu. Invázne druhy sú nepôvodné druhy rastlín alebo živočíchov, ktoré majú potenciál sa rýchlo šíriť a negatívne ovplyvňovať populácie

našich pôvodných druhov a pôvodné biotopy, zároveň invázne druhy predstavujú hrozbu aj pre ľudí (napr. vyvolávajú alergie, podráždenie kože atď.) Každý vlastník alebo správca pozemku, teda aj každá obec je povinná za podmienok a spôsobom, ktorý predpisuje Vyhláška č. 450/2019 Z.z.¹ odstraňovať zo svojho pozemku invázne nepôvodné druhy uvedené v národnom zozname alebo v zozname Európskej únie okrem druhov podľa§ 3 ods. 3 a4 zákona č. 150/2019 Z. z., a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich šíreniu; ak je pozemok v užívaní inej osoby, ako je vlastník alebo správca pozemku, tieto povinnosti má užívateľ pozemku, pričom ich obec upozorňuje na výskyt invázných nepôvodných druhov a na ich povinnosti z toho vyplývajúce (viď. § 14 ods. 1 zákona č. 150/2019 Z. z.).

¹Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať viac adaptačných opatrení a aktivít k zvýšeniu odolnosti riešeného územia voči dopadom zmeny klímy:

- adaptačné opatrenia a aktivity zamerané na znižovanie rizík súvisiacich s dopadmi vln horúčav a tropických dní,*
- adaptačné opatrenia a aktivity zamerané na znižovanie rizík súvisiacich s dopadmi intenzívnych zrážok a období sucha (napr. rekonštrukcia odvodňovacieho systému, vodozádržné opatrenia v urbanizovanej krajine).*

Odpadové hospodárstvo

Účelom odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch je predchádzať vzniku odpadov, obmedzovať ich tvorbu, znižovať nebezpečné vlastnosti odpadov a prednostne zabezpečiť zhodnocovanie odpadov pre ich zneškodňovaním.

Riešenie problematiky komunálneho odpadu a nový prístup k odpadom má vplyv na zlepšenie stavu životného prostredia a rast životnej úrovne obyvateľstva. Základným spôsobom zneškodňovania komunálneho odpadu je skládkovanie. Na zber zmesového komunálneho odpadu z domácnosti sa používajú 110 l KUKA nádoby a 1 100 l maloobjemové kontajnery (MOK)

Ostatné komunálne odpady sa v závislosti od druhov odpadov zbierajú prostredníctvom veľkoobjemných kontajnerov alebo vriec. Zber jednotlivých druhov odpadu zabezpečujú organizácie.

V obci Bajtava je zavedený komplexný separovaný zber odpadu plasty, papier, kovy a sklo. V budúcnosti by bolo vhodné zaviesť intenzívnejší separovaný zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci. V nasledujúcich rokoch bude potrebné zvýšiť informovanosť občanov o separovanom zbere komunálnych odpadov.

HUMÁNOGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

História obce Bajtava

Ako vyvinutá obec sa spomína v roku 1261 a patrila Ostrihonskému arcibiskupstvu. Za panovania kráľa Sv. Štefana veľa šľachtických kmeňov a rehoľníkov sa prisťahoval na územie Uhorska, ktorí mali za úlohu šíriť kresťanstvo. Na naše územie hlavne na dolnom toku Ipl'a a Hrona sa usadil rod Hunt — Pázmánco, ktorému kráľ daroval pozemky na blízkom okolí kráľovského sídla. V roku 1311 vojská Matúša Čáka pod vedením Štefana Iborfiho vyvraždili celú osadu. Podľa informácie zo starých kroník vojská Iborfiho spustošili všetky obce ležiace pomedzi riekami Ipl'a a Hrona.

Prvá osada Bajta bola na mieste terajšieho Sállášok. Po vyvraždení osady, obyvateľstvo ktoré ostalo na žive vybudovalo novú osadu na terajšom mieste v okolí Kútvólgy. 10. augusta 1543 keď Turci obsadili Ostrihom, v tom čase obsadili aj osadu I ekath. Turci dobre vedeli, že ľavý breh Dunaja, ktorý tvorí väčšiu časť nízina, budú potrebovať na zásobenie vojsk, preto ihneď v roku 1546 začali budovať pevnosť, ktorú potom pomenovali na Džigerdelen, neskoršie Parkan. V roku 1552 - 1553 osada Bajta platila Turkom poplatok za 7 domov.

V roku 1587 osada patrila majetkovo Ostrihonskému arcibiskupstvu. V roku 1593 sa začala ofenzíva proti Turkom pod vedením generála Mikulás* a Pzlfyho.

Hlavnou úlohou oslobodzovacích kresťanských armád bolo najprv oslobodiť Ostrihom, v tom čase aj Parkan a okolie.

Podľa arcibiskupského daňového súpisu z roku 1696 obec bola úplne zničená a vyľudnená. Po skončení Tureckých vojen statkári mali v záujme, aby zeme boli obrábané a osady zaľudnené. Statkári prijímali poddaných a podľa dohody na 3 - 4 roky boli oslobodení od všetkých daní.

Podľa sčítania ľudu z roku 1725 sa uvádza, že v obci žije 17 poddaných a 8 želiarov, ktorí sa zaoberajú vinohradníctvom a cez zimné obdobie pálením uhlia pre cirkevné majetky. V roku 1720 v obci bolo 15 domácností, ktoré sa zaoberali pasením dobytky, poľnohospodárstvom a vinohradníctvom. V roku 1737 boli vytýčené katastrálne hraničné kopce medzi obcami Bajtava, Leľa, Kamenica nad Hronom a Chľaba. Obyvateľstvo sa zaoberá poľnohospodárstvom, vinohradníctvom. V roku 1800 v obci žilo 22 poddaných a 32

želiarskych rodín. V roku 1816, 11. júla ľadovec spustošil celý chotár. Od tých čias je v obci ako pamätný deň sviatkom. V roku 1828 obec mala 67 domov a 402 obyvateľov. Podľa sčítania ľudu z roku 1852 uvádza, že počet obyvateľov v Bajtave je 349 osôb, z čoho mužov je 172 a žien 177. Podľa národnosti maďarskej je 344 a cigánskeho pôvodu 5. 2. septembra 1881 v obci požiar zničil 62 obytných domov. Obyvateľstvo sa zaoberalo poľnohospodárstvom, vinohradníctvom a chovom zvierat. Byt pre farára postavili veriaci. Steny sú z hliny ubíjané a strecha šindľom pokrytá, nachádzajú sa tu 2 izby, 1 kuchyňa, 1 komora a 2 maštale pokrytou slamou. Obec v tom čase mala 2 krčmy. Jedna krčma bola majetkom obce a druhá patrila cirkvi

V roku 1914 vypukla prvá svetová vojna. V roku 1918 sa skončila svetová vojna, tým nastal pád Rakúsko - Uhorskej Monarchie. Utvoril sa nový štát Československá republika.

Obec Bajtava sa stal pohraničnou obcou medzi Maďarskom a Československou republikou. Po utvorení Československej republiky v Parkane zriadili okresné sídlo ku ktorému bola pričlenená aj obec Bajtava.

V rokoch 1926 – 1930 bola vybudovaná nová budova pre obchod, krčmu a byt pre vedúceho obchodu.

Demografické pomery

Obec Bajtava patrí s počtom obyvateľov 396 (k 30.11.2023) medzi malé obce Slovenska. Demografia, demografický potenciál, demografická štruktúra majú široký pojem, ktorý sa odvíja od vplyvov hospodárskeho a sociálneho rozvoja daného územia. Sleduje sa hustota a počet obyvateľstva, dynamika pohybu a vývoja obyvateľov, veková, pohlavná, vzdelanostná, profesijná, národnostná a náboženská štruktúra.

❖ Vývoj počtu obyvateľov

Vývoj počtu obyvateľov obce Bajtava je možné sledovať od roku 1961, kedy nastalo sčítanie obyvateľov. Sčítanie obyvateľov malo vždy opodstatnený význam. Každý zemepán mal prehľad o ľuďoch, lebo boli jeho majetkom. Podľa dostupných informácií zo sčítania obyvateľov, dosiahla obec Bajtava v roku 1961 hodnotu 675 obyvateľov. V tomto roku počet obyvateľov Bajtavy dosiahol historicky najvyššiu hodnotu. Postupne dochádzalo k poklesu počtu obyvateľov. V roku 2000 dosiahol počet obyvateľov hodnotu 401 a v roku 2020 bývalo v obci Bajtava 396 obyvateľov. V roku 2021 nastal úbytok obyvateľstva a to o 6 obyvateľov na hodnotu 390 a podľa údajov z roku 2022 je momentálny počet obyvateľov 396.

V tabuľke č.6 je uvedený prehľad vývoju počtu obyvateľov od roku 1961 do roku 2022.

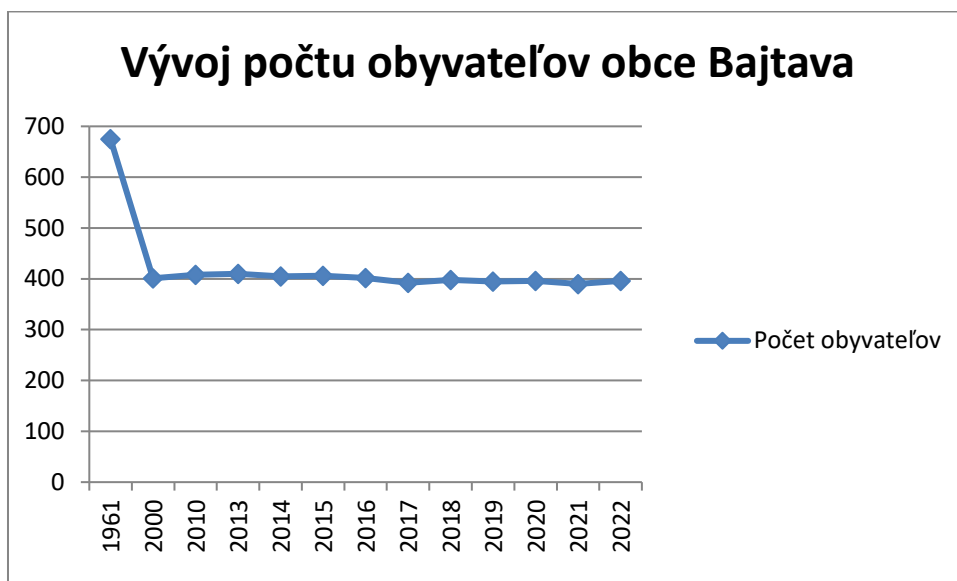
Tabuľka č. 6: Vývoj počtu obyvateľov obce Bajtava

Vývoj počtu obyvateľov obce Bajtava			
Rok	Počet obyvateľov	prírastok + / úbytok - absolútne	prírastok + / úbytok v %
<i>1961</i>	675		
<i>2000</i>	401	-274	-68,33
<i>2010</i>	408	7	1,72
<i>2013</i>	410	2	0,49
<i>2014</i>	405	-5	-1,23
<i>2015</i>	406	1	0,25
<i>2016</i>	402	-4	-1,00
<i>2017</i>	392	-10	-2,55
<i>2018</i>	398	6	1,51
<i>2019</i>	395	-3	-0,76
<i>2020</i>	396	1	0,25
<i>2021</i>	390	-6	-1,54
<i>2022</i>	396	6	1,52

Zdroj: Obecný úrad Bajtava, 2023

Graf č.1 znázorňuje vývoj počtu obyvateľov od roku 1961 do roku 2022.

Graf č.1 Vývoj počtu obyvateľov obce Bajtava

❖ Pohyb obyvateľstva

Prirodzený pohyb obyvateľstva vyjadruje počet narodených (natalita) a zomretých (mortalita) za určité obdobie. Vyjadruje sa buď v absolútnych hodnotách alebo na 1000 obyvateľov (%).

V tabuľke č. 7 je vyjadrená natalita (pôrodnosť, predstavuje celkový počet narodených v konkrétnych rokoch), mortalita (úmrtnosť, počet zomretých za konkrétne obdobie) a prirodzený prírastok/úbytok. Ak je počet narodených vyšší ako počet zomretých, jedná sa o prirodzený prírastok, ak je naopak, počet narodených nižší ako počet zomretých, ide o prirodzený úbytok. Za posledné desaťročie bol najvyšší prirodzený prírastok v obci v roku 2022, keď predstavoval absolútnu hodnotu 9 obyvateľov. Najvyšší prirodzený úbytok bol zistený v roku 2019, kedy mortalita prevyšovala natalitu až o 8 obyvateľov.

Tabuľka č.7: Prirodzený prírastok/úbytok obyvateľov

Prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva			
Rok	Živonarodení	Zomrelí	Prirodzený prírastok/úbytok (absol.)
2013	11	7	4
2014	6	12	-6
2015	7	7	0
2016	18	16	2
2017	7	6	1
2018	11	4	7
2019	4	12	-8
2020	14	10	4
2021	9	6	3
2022	21	12	9

Zdroj: Obecný úrad Bajtava, 2023

Migračný pohyb súvisí so zmenou trvalého bydliska. Znárodňuje počet vystáňovaných (emigrujúcich) a počet pristáňovaných (imigrujúcich) za určité obdobie. Migračný prírastok/úbytok predstavuje rozdiel medzi pristáňovanými a odstáňovanými. Podľa toho, či je tento rozdiel kladný alebo záporný ide o migračný prírastok alebo úbytok. Najvyšší migračný prírastok bol sledovaný v roku 2022, keď predstavoval hodnotu +9 obyvateľov. Migračný úbytok nastal iba v dvoch prípadoch a to v rokoch 2014 (-6) a v roku 2019 (-8).

Tabuľka č.8: Migračný prírastok/úbytok obyvateľstva

Migračný prírastok / úbytok obyvateľstva			
Rok	Priťahovaní	Vystťahovaní	Migračný prírastok/ úbytok (absolútne)
2013	11	7	4
2014	6	12	-6
2015	7	7	0
2016	18	16	2
2017	7	6	1
2018	11	4	7
2019	4	12	-8
2020	14	10	4
2021	9	6	3
2022	21	12	9

Zdroj: Obecný úrad Bajtava

Celkový pohyb obyvateľstva je výsledkom prirodzeného a migračného pohybu, prejavuje sa ako globálny prírastok alebo úbytok obyvateľstva. Význam tohto ukazovateľa súvisí so schopnosťou charakterizovať dlhodobý i krátkodobý vývoj populácie a nevyhnutné je aj jeho využitie v prognózach vývoja obyvateľstva. Na zvyšovanie počtu obyvateľov v obci väčšinou vplyvajú prisťahovaní obyvatelia. Počet narodených prejavuje skôr klesajúcu tendenciu.

❖ **Veková štruktúra**

Poproduktívnu zložku obyvateľstva obce tvorí 16,84 % populácie. V dôsledku nízkeho podielu predproduktívnej zložky obyvateľstva 13,52 % a vysokého podielu produktívneho obyvateľstva (69,64 %), sa však bude v strednodobom výhľade index starnutia zvyšovať. Vysoký index starnutia zaznamenaný za celý okres Nové Zámky odzrkadľuje koncentráciu obyvateľov vo vyššom veku aj v okolitých obciach.

Tabuľka č. 9: Štruktúra obyvateľstva obce podľa produktívnych vekových skupín

Štruktúra obyvateľstva obce Bajtava podľa produktívnych vekových skupín v roku 2021							
Obec Bajtava	Predproduktívny vek (0-14 rokov)		Produktívny vek (15-64 rokov)		Poproduktívny vek (65 + rokov)		Spolu
	Abs.	%	abs.	%	abs	%	
muži	27	14,29	138	73,02	24	12,70	189
ženy	26	12,81	135	66,50	42	20,69	203
spolu	53	13,52	273	69,64	66	16,84	392

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

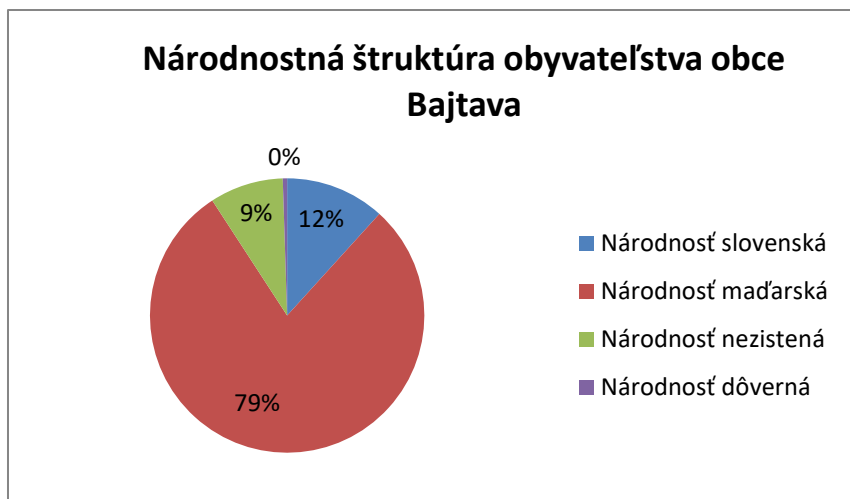
❖ Národnostná štruktúra

Najpočetnejšou národnosťou obce Bajtava sa v roku 2021 podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov stala maďarská národnostná skupina, do ktorej je zaradených až 310 obyvateľov, čo predstavuje 79,08 % populácie. K slovenskej národnosti sa hlási v obci 11,73 % obyvateľstva.

Tabuľka č.10: Národnostná štruktúra obyvateľstva obce Bajtava

Národnostná štruktúra obyvateľstva obce Bajtava				
Národnosť	Počet obyvateľov		muži	ženy
	absol.	%		
slovenská	46	11,73	20	26
maďarská	310	79,08	153	157
nezistená	34	8,67	15	19
dôverná	2	0,51	1	1
spolu	392	100,00	189	203

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

❖ Náboženská štruktúra

Z hľadiska náboženského zloženia obyvateľstva je najpočetnejšou skupinou populácia s rímskokatolíckym vierovyznaním a zaraďuje sa do tejto skupiny 290 občanov. V prieskume uviedlo 50 obyvateľov, že sú bez náboženského vyznania. U 39 obyvateľov sa nepodarilo vierovyznanie zistiť. K Reformovanej kresťanskej cirkvi – Kalvínskej patrí 6 obyvateľov obce Bajtava.

Tabuľka č. 11: Náboženská štruktúra obce Bajtava

Štruktúra obyvateľstva obce Bajtava podľa náboženského vyznania							
Územie	Trvalo bývajúc obyvateľstvo spolu	Náboženské vyznanie					Dôverné
		Rímskokatolícka cirkev	Bez náboženského vyznania	Nezistené	Reformovaná kresťanská cirkev – Kalvínske	Kresťanské zbory na Slovensku	
Bajtava	392	290	50	39	6	2	5

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

Technická infraštruktúra

Technická infraštruktúra má dôležitý význam z pohľadu obyvateľov, nakoľko determinuje kvalitu ich života. Obec nemá vybudovanú kanalizáciu, odpadové vody sú likvidované individuálne a vo vypúšťaní do domových žump a septikov. Vo väčšine prípadov sú z technického hľadiska nevyhovujúce. Obec nemá vybudovanú čističku odpadových vôd. Ako vyplýva zo súhrnných výsledkov prieskumu obyvatelia majú záujem riešiť kanalizáciu ako prioritu č.3 podľa počtu hlasov respondentov.

Tabuľka č. 12: Technická infraštruktúra obce Bajtava

Technická infraštruktúra	
Vodovod	áno
Kanalizácia	nie
ČOV	nie
Plyn	nie
Elektrina, verejné osvetlenie	áno
Telekomunikačná sieť	áno
Mobilný operátor	áno
Internet	áno

Zdroj: Obecný úrad Bajtava

Zásobovanie obce pitnou vodou je zabezpečované z verejnej vodovodnej siete, na ktorú ja napojených 134 domácností. Ostatné domácnosti využívajú ako zdroj pitnej úžitkovej vody vlastné studne. Ďalším nepriaznivým momentom je skutočnosť, že obec nie je plynofikovaná. Všetky časti obce sú elektrifikované. Mobilný signál je v obci dostupný od všetkých mobilných operátorov. Internetové pripojenie okrem mobilných operátorov umožňujú obyvateľom obce aj regionálni poskytovatelia internetu.

SWOT analýza

K zisteniu súčasného stavu a určeni možností rozvoja je dôležité vykonať analýzu rôznych oblastí. V tomto prípade využívame analýzu SWOT, ktorá poukazuje na slabé a silné stránky obce, ako aj príležitosti a ohrozenia ovplyvňujúce smerovanie obce a stanovenie stratégií do budúceho obdobia. SWOT analýza poskytuje informácie o tom, ako môže využiť svoje silné stránky, zlepšiť svoje slabé stránky, využiť príležitosti a minimalizovať hrozby.

Tabuľka č.13 SWOT analýza obce Bajtava

Silné stránky - Strengths	Slabé stránky - Weaknesses
1. vybudovaná infraštruktúra, zásobovanie pitnou vodou, elektrickou energiou, telekomunikačná infraštruktúra	1. zlý stav miestnych komunikácií a chodníkov
2. blízkosť štátnej hranice s Maďarskom	2. výrazné starnutie populácie - nárast počtu 65 - ročných a starších osôb (+ nárast počtu osôb s odkázanosťou na pomoc iných ľudí – blízkych alebo formálnych opatrovateľských služieb)
3. starostlivosť o zeleň, ihriská, verejné priestranstvá	3. energetická náročnosť kultúrneho domu
4. dostačujúce dopravné spojenie	4. absencia kanalizácie a ČOV
5. dobré prírodné podmienky pre poľnohospodárstvo	5. nedostatočné sociálne služby v obci (stravovanie, opatrovateľská služba)
6. výhodná geografická poloha pre rozvoj cestovného ruchu a cezhraničnej spolupráce	6. nedostatočná ponuka aktivít cestovného ruchu a trávenia voľného času
7. blízkosť chránených území, zachované prírodné prostredie	7. nedostatočné športové vyžitie pre občanov
8. zriadený "obecný dom"	8. nedostatok investičného kapitálu z vlastných zdrojov
9. organizovanie tradičných a kultúrnych podujatí	9. nedostatok pracovných príležitostí
	10. nedostatočné odvádzanie dažďových vôd
	11. nedostatočné opatrenia v boji proti extrémnym teplotám
Príležitosti - Opportunities	Ohrozenia - Threats
1. využitie európskych štrukturálnych a investičných fondov	1. odkázanosť obyvateľstva na dochádzanie za prácou mimo obce

2. rozvoj turistiky a cestovného ruchu v súvislosti s blízkosťou chránených území	2. nedostatočný kapitál na oživenie poľnohospodárskej výroby
3. blízkosť centier cestovného ruchu (Štúrovo, Ostrihom)	3. nedostatočná podpora malého a stredného podnikania
4. vybudovanie kanalizačnej siete	4. zvyšovanie daňového zaťaženia podnikateľov
5. vybudovanie chodníkov	5. časté a neprehľadné zmeny legislatívy
6. zníženie energetickej náročnosti verejných budov	6. administratívna náročnosť získavania finančných zdrojov z prostriedkov EÚ
7. zlepšenie environmentálneho povedomia občanov	7. nedostatok investorov, podnikateľských činností
8. vytváranie podmienok pre skvalitňovanie duševného a psychického zdravia podporou voľnočasových aktivít pre deti a dospelých	8. neustále zvyšovanie administratívnej záťaže výkonu miestnej samosprávy bez kompenzácie z hľadiska paralelného zvyšovania zdrojov
9. organizovanie školení pre seniorov v oblasti digitálnych technológií	9. pomalé tempo prispôsobovania sa strednej a staršej generácie novým technológiám
10. vyťaženie z polohy obce na cezhraničnú spoluprácu	10. klimatické zmeny, prívalové dažde, extrémne teploty, suchá
	11. nemožnosť predvídania geopolitickej situácie a následného príchodu vojnových, ekonomický utečencov
	12. ohrozenia zdravia a života občanov globálnou zdravotníckou pandémiou

Zdroj: Obec Bajtava, 2022

2 STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

Zámerom tejto kapitoly je identifikácia prioritných rozvojových oblastí obce a zároveň stanovenie strategických cieľov, priorít a opatrení predstavujúcich rozvojovú stratégiu obce nadväzujúcu na výsledky komplexného auditu rozvojového potenciálu záujmového územia, na SWOT analýzu a na strategické programové dokumenty týkajúce sa riešeného územia (aktuálne strategické dokumenty na programové obdobie 2021 – 2027 na úrovni Európskej únie, na úrovni Slovenskej republiky, na úrovni Nitrianskeho samosprávneho kraja, napr. Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027, Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 – dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko2030, Národná stratégia regionálneho rozvoja SR [schválená uznesením Vlády SR č.222 zo 14. Mája 2014], Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 [KURS2001] v znení Zmien a doplnkov č. 1 KURS 2011, Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy, Nízkouhlíková stratégiou rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050, Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, Strategický plán Spoločnej poľnohospodárskej politiky na roky 2023 – 2027, Program Slovensko 2021 – 2027, Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030, Konceptia rozvoja sociálnych služieb v regióne Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2018 – 2023, Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja (2012) – Zmeny a doplnky č. 1 Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja (2015) – Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja (2020), Stratégia rozvoja vidieka Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022, Regionálna inovačná stratégia NSK na roky 2014 – 2020, Stratégia rozvoja cyklotrás a cyklodopravy v NSK na roky 2016 –2020, Strategický a marketingový plán rozvoja cestovného ruchu v NSK na roky 2014 – 2020, Konceptia rozvoja stredného školstva v Nitrianskom samosprávnom kraji na roky 2021 – 2027, Regionálna inovačná stratégia NSK na roky 2021 – 2027, Územný plán obce Bajtava atď.).

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce nasledovne v § 8:

- 1) Program rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.
- 2) Vypracovanie programu rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva.
- 3) Program rozvoja obce vytvorený v rámci partnerstva pozostáva z:
  - a) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
  - b) strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia
  - c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,
  - d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov, a
  - e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.
- 4) Aktualizácia programu rozvoja obce sa vypracúva podľa potreby.
- 5) Program rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.
- 6) Schválenie programu rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2.

Pôsobnosť obcí pri podpore regionálneho rozvoja zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja definuje nasledovne v § 12:

Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja

- a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj,
- b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí, pravidelne ho monitoruje a každoročne do 31. mája zasiela príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení a zabezpečuje súlad programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,
- c) spolupracuje s vyšším územným celkom, na území ktorého sa obec nachádza, na príprave a realizácii programu rozvoja vyššieho územného celku a na účely evidencie poskytuje vyššiemu územnému celku program rozvoja obce,
- d) podieľa sa naplnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa §3, v spolupráci s ministerstvom investícií a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce,
- e) vytvára podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev,
- f) spolupracuje s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy,
- g) podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj obce

Strategický program a akčný plán Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Bajtave sú v súlade s globálnym cieľom, strategickými cieľmi a prioritami Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030 definuje nasledovnú rozvojovú víziu pre kraj: *Otvorený, kooperujúci a prosperujúci kraj aktívne využívajúci špecifický potenciál pre zabezpečenie kvality života svojich obyvateľov a udržateľný rozvoj regionálnej ekonomiky.*

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030 definuje nasledovný globálny cieľ pre kraj: *Dobrym spravovaním kraja a jeho zdrojov dosiahnuť rast konkurencieschopnosti a inovačnej schopnosti územia. Kvalitné komunikačné prepojenia využívajúce inteligentné riešenia a zvyšovanie vzdelanostnej úrovne uľahčia obyvateľom kraja efektívne sa adaptovať na globálne výzvy. Kraj im k tomu vytvorí podmienky prostredníctvom rozvinutých služieb a ekologicky stabilnej krajiny schopnej adaptovať sa na klimatickú zmenu.*

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030 definuje 6 strategických priorít:

*Konkurencie schopná a znalostná ekonomika,
Kvalitné a čisté životné prostredie,
Efektívna infraštruktúra a udržateľná mobilita,
Sociálny rozvoj územia a podpora komunit,
Kvalitné a inkluzívne vzdelávanie,
SMART rozvoj regiónu s dôrazom na participáciu a spoluprácu.*

Vízia rozvoja územia obce Bajtava a jej východiská

S ohľadom na vyššie uvedené strategické dokumenty (napr. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030, Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 a pod.), obec Bajtava na obdobie 2023 – 2030 formulovala nasledovnú víziu rozvoja: „*Bajtava je obcou, kde kvalita života jej obyvateľov je na vysokej úrovni a kde sú obyvatelia hrdí na svoju obec, na jej kultúrne a prírodné hodnoty. Využíva svoju výhodnú dopravnú polohu v blízkosti hlavných dopravných koridorov a maďarských hraníc, pričom posilňuje regionálnu, cezhraničnú i medzinárodnú spoluprácu. Poskytuje komplexne vybudovanú občiansku infraštruktúru a rôzne možnosti pre kultúrne a športové vyžitie, oddych a trávenie voľného času. Obec Bajtava je sociálna, vzdelaná, zdravá obec zabezpečujúca komplexné sociálne služby pre svojich obyvateľov a zabezpečuje podmienky pre harmonický život všetkých svojich obyvateľov. Technická infraštruktúra obce je na vysokej úrovni, verejné budovy sú na prevádzku energeticky nenáročné (obecný úrad, kultúrny dom, dom služieb, materská škola, základná škola), miestne komunikácie sú zrekonštruované. Obec Bajtava je obcou, kde obyvatelia kladú veľký dôraz na kvalitu a ochranu životného prostredia, na udržateľné obhové hospodárstvo založené na dôslednej ochrane zložiek životného prostredia a na využívanie čo najmenej neobnoviteľných prírodných zdrojov a nebezpečných látok, ktoré budú viesť k zlepšeniu zdravia obyvateľstva.*“

Na dosiahnutie uvedenej strategickej vízie bude potrebné naplniť nasledovný strategický cieľ rozvoja obce Bajtava na obdobie 2023 – 2030: Vytvorenie podmienok na zvyšovanie kvality života obyvateľov i návštevníkov obce Bajtava aktívnym prístupom k

podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom skvalitňovaní životného prostredia obce

Vychádzajúc z analýzy existujúceho stavu hospodárskych a sociálnych podmienok a zo strategických dokumentov týkajúcich sa riešené územie pre obec Bajtava boli identifikované nasledovné strategické prioritné rozvojové oblasti obce:

Strategická prioritná rozvojová oblasť č.1: Trvalo udržateľný ekonomický rozvoj obce

Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 2: Inkluzívna, sociálna, vzdelaná, zdravá a kultúrna obec s modernou občianskou infraštruktúrou

Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 3: Udržateľná dopravná a technická infraštruktúra, smart Bajtava

Strategická prioritná rozvojová oblasť č.4: Rozvoj bývania a rast počtu obyvateľstva obce

Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 5: Kvalitné životné prostredie

Strategické ciele a opatrenia obce Bajtava			
	Strategická prioritná rozvojová oblasť	<i>Strategické ciele</i>	Opatrenia
Prioritná oblasť HOSPODÁRSKA	1. Trvalo udržateľný ekonomický rozvoj obce	Konkurencieschopné a inovačné hospodárstvo s rozvinutým podnikateľským prostredím. Rozvinutá sieť kvalitných inžinierskych sietí. Rozšírenie a skvalitnenie dopravnej a technickej infraštruktúry, SMART riešenia	Opatrenie 1.1 Podpora zvyšovania konkurencieschopnosti lokálnej ekonomiky
	3. Udržateľná dopravná a technická infraštruktúra		Opatrenie 1.2 Podpora cestovného ruchu a podnikania – zvýšenie kvality infraštruktúry a služieb cestovného ruchu
			Opatrenie 3.1 Podpora modernej a udržateľnej dopravnej infraštruktúry, technickej infraštruktúry, smart riešení
Prioritná oblasť SOCIÁLNA	2. Inkluzívna, sociálna, vzdelaná, zdravá a kultúrna obce s modernou občianskou infraštruktúrou	Vysoká úroveň sociálnych služieb, občianskej infraštruktúry a vybavenosti v obci. Príťažlivé podmienky bývania v obci zabezpečujúce udržateľný demografický rast populácie obce.	Opatrenie 2.1 Podpora rozvoja inkluzívnych sociálnych služieb – zvyšovanie kvality poskytovaných sociálnych služieb
			Opatrenie 2.2 Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry
			Opatrenie 2.3 Vytvorenie a rozšírenie podmienok na voľnočasové aktivity
			Opatrenie 2.4 Podpora kultúrnych podujatí a uchovávanie tradícií

			<p>Opatrenie 4.1 Podpora energetickej hospodárnosti budov (bytových a nebytových budov) – zvýšenie energetickej účinnosti a podielu obnoviteľných zdrojov energie</p>
			<p>Opatrenie 4.2 Podpora rozvoja individuálnej bytovej výstavby (IBV) a výstavby obecných nájomných bytov</p>
Prioritná oblasť ENVIRONMENTÁLNA	5. Kvalitné životné prostredie	<p>Ochrana a zlepšenie stavu životného prostredia. Boj proti klimatickým zmenám, realizácia adaptačných opatrení na lokálnej úrovni na zmiernenie dopadov klimatickej zmeny. Zníženie emisií znečisťujúcich látok v ovzduší. Rozvoj odpadového hospodárstva na báze obehovej ekonomiky. Zvýšenie podielu využívania obnoviteľných zdrojov energie.</p>	<p>Opatrenie 5.1 Podpora aktivít v oblasti odpadového hospodárstva a ochrany životného prostredia (ŽP)</p>
			<p>Opatrenie 5.2 Predchádzanie zmene klímy a zmiernenie jej dopadov</p>
			<p>Opatrenie 5.3 Sanácia environmentálnych záťaží</p>
			<p>Opatrenie 5.4 Zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva</p>

PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť nadväzuje na strategickú časť a obsahuje strategické prioritné rozvojové oblasti obce, definovanie strategických cieľov pri jednotlivých prioritných oblastiach, priority, zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Program obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike na úroveň opatrení a aktivít.

Prioritná oblasť - HOSPODÁRSKA

Prioritná oblasť - HOSPODÁRSKA

Zabezpečiť trvalo udržateľný hospodársky rast v miestnej ekonomike. Podpora poľnohospodárstva (v rámci neho špeciálne udržateľné lokálne potravinové systémy), priemyslu a služieb – vrátane cestovného ruchu ako perspektívneho hospodárskeho odvetvia obce. Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. Obec bojuje s nedostatkom priestorov pre obchod a služby, prostredie pre rozvoj súkromného podnikania je dlhodobo nemotivujúca v rámci celoslovenského priemeru. Podpora partnerstiev na miestnej a regionálnej úrovni pre udržateľný rozvoj, prehĺbenie cezhraničnej a medzinárodnej spolupráce. Podpora udržateľnej mobility. Snahou obce je zlepšenie dopravnej a technickej infraštruktúry obce – zvýšiť vybavenosť obce s modernými a dopravnými a technickými riešeniami. Zlepšenie IKT vybavenia a konektivity vo verejných inštitúciách a zvýšenie dostupnosti vysokorýchlostného internetu. Rozvoj SMART služieb. Osadenie informačných tabúl, podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie pri budovaní infraštruktúry obce.

Cieľ č.1:	Zvyšovanie zamestnanosti v obci
Úloha č. 1.1:	Podpora nových pracovných príležitostí na úseku podpory rozvoja cestovného ruchu

Cieľ č. 2	Obnova a rekonštrukcia občianskej vybavenosti v súvislosti s rozvojom podnikania a služieb v obci
Úloha č. 2.1:	Analýza stavu občianskej vybavenosti

Úloha č. 2.2:	Vytvorenie priorít pri obnove občianskej vybavenosti
Úloha č. 2.3:	Vytvorenie podmienok pre rozšírenie občianskej vybavenosti

Cieľ č. 3: Dobudovanie siete služieb v obci

Úloha č. 3.1:	Spracovanie a udržiavanie ponuky voľných priestorov v obci vhodných pre umiestnenie a rozšírenie služieb
Úloha č. 3.2:	Rekonštrukcia lokalít, vhodných pre rozšírenie ponuky služieb v obci

Cieľ č. 4: Zvýšenie životnej úrovne a kvality životného prostredia

Úloha č. 4.1:	Dobudovanie komplexnej kanalizačnej siete
Úloha č. 4.2:	Rekonštrukcia verejného vodovodu

Cieľ č. 5: Zlepšenie technickej infraštruktúry v obci

Úloha č. 5.1:	Rekonštrukcia ulíc a chodníkov podľa technického stavu
Úloha č. 5.2:	Budovanie nových ulíc a chodníkov v obci
Úloha č. 5.3:	Rekonštrukcia verejného osvetlenia
Úloha č. 5.4:	Rekonštrukcia obecného rozhlasu

Cieľ č. 6 Zlepšenie kultúrnej atraktívnosti obce

Úloha č. 6.1:	Podpora kultúrnych akcií v obci
Úloha č. 6.2:	Osveta v oblasti rozvoja kultúry v obci

Cieľ č. 7: Podpora voľnočasových aktivít v obci

Úloha č. 7.1:	Vybudovanie športového strediska
Úloha č. 7.2:	Rozšírenie športových možností v športovom areáli – okolie futbalového ihriska
Úloha č. 7.3:	Vybudovanie detského ihriska
Úloha č. 7.4:	Vybudovanie pumptrackovej dráhy
Úloha č. 7.5:	Vybudovanie workoutových zón pre mládež aj seniorov
Úloha č. 7.6:	Vybudovanie oddychovej zóny
Úloha č. 7.7:	Vybudovanie multifunkčného ihriska

Cieľ č. 8: Zlepšenie kvality školstva v obci

Úloha č. 8.1:	Rekonštrukcia vonkajších a vnútorných priestorov materskej školy a areálu materskej školy
----------------------	---

Prioritná oblasť - SOCIÁLNA

Prioritná oblasť 2 – SOCIÁLNA

Zabezpečenie dostupnosti kvalitných a inkluzívnych sociálnych, školských, športových a kultúrnych služieb. Rozvíjať úroveň týchto služieb a občianskej infraštruktúry zabezpečujúcich uvedené služby. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce. Zvyšovať kvalitu poskytovaných inkluzívnych sociálnych služieb prostredníctvom rozširovania, modernizácie sociálnych služieb. Posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov obce. Zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity. Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zabezpečiť podporu a nediskrimináciu seniorov a ďalších špeciálnych skupín obyvateľstva. Podpora rozvoja a dostupnosti terénnej opatrovateľskej služby u občanov, ktorí sú na tento druh sociálnej služby odkázaní so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí. Podpora existujúcich kultúrnych podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce. Udržateľná obnova, zachovanie a využitie kultúrneho dedičstva. Podpora nástrojov obnovy prispieť k predĺženiu životnosti a zníženiu energetickej náročnosti budov pri zvýšení energetickej účinnosti a podielu obnoviteľných zdrojov energie. Pri rozvoji bývania zohľadňovať konkrétnu potrebu obyvateľstva zisťovanú na základe prieskumov o reálnom dopyte po bývaní v obci.

Cieľ č. 1:	Podpora sociálne slabších vrstiev obyvateľstva
Úloha č. 1.1:	Príprava lokalít pre výstavbu nájomných bytov
Úloha č. 1.2:	Realizácia výstavby nájomných bytov
Cieľ č. 2:	Zlepšenie života dôchodcov v obci
Úloha č. 2.1:	Zriadenie opatrovateľskej služby
Úloha č. 2.2:	Zriadenie služby tzv. „zdravotnej sestry“
Cieľ č. 3:	Zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov

Úloha č. 3.1:	Dobudovanie kamerového systému obce
Úloha č. 3.2:	Preventívne aktivity zamerané na predchádzanie kriminality obyvateľstva
Úloha č. 3.3:	Spoločenské oceňovanie obyvateľov aktívnych v sociálnej oblasti

Cieľ č. 4:	Rozšírenie turistických možností v obci a blízkom okolí
Úloha č. 4.1:	Vybudovanie cyklistického chodníku a jeho napojenie na plánované cyklomagistrály

Cieľ č. 5:	Zvýšenie atraktivity obce z hľadiska turizmu
Úloha č. 5.1:	Vytvorenie oddychovej zóny v obci

Cieľ č. 6:	Základné podmienky rozvoja turizmu v obci a v regióne
Úloha č. 6.1:	Finančná a legislatívna podpora agroturistiky v obci
Úloha č. 6.2:	Osveta o rozšírení agroturistiky medzi miestnym obyvateľstvom
Úloha č. 6.3:	Zvyšovanie príťažlivosti územia, jeho hodnôt a tradícií
Úloha č. 6.4:	Podpora rozširovania ubytovacích kapacít pre turistické účely

Cieľ č. 7:	Zlepšenie propagácie obce a regiónu
Úloha č. 7.1:	Propagácia turistických možností v regióne
Úloha č. 7.2:	Koordinácia činností medzi samosprávou a podnikateľskými subjektmi

Prioritná oblasť - ENVIRONMENTÁLNA

Prioritná oblasť – ENVIRONMENTÁLNA

Zlepšenie starostlivosti o životné prostredie, vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zámerom obce je zlepšenie kvality životného prostredia. Environmentálna infraštruktúra predstavuje kľúčový faktor zabezpečujúci rozvoj obce. Dobudovanie a modernizácia infraštruktúry prispieva k zlepšeniu kvality života lokálnych obyvateľov a zvýšeniu dostupnosti a atraktívnosti obce. Snahou obce je lepšie prispôsobenie sa dôsledkom zmeny klímy, zavádzanie a realizácia mitigačných opatrení s cieľom vytvoriť bezpečné a kvalitné životné prostredie. Zabezpečenie schvaľovania a aktualizovania územnoplánovacej dokumentácie obcí pre udržateľný priestorový rozvoj. Medzi problémy obce, patrí čiastočne vybudovaná kanalizačná sieť, potrebné je jej dobudovanie, odstránenie čiernych skládok odpadu, revitalizácia jazera a okolia MŠ a ZŠ, využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

Cieľ č. 1:	Zlepšenie životnej úrovne a kvality životného prostredia
Úloha č. 1.1:	Realizácia komplexnej kanalizačnej siete v obci
Úloha č. 1.2:	Odstránenie divokých skládok a ich rekultivácia
Úloha č. 1.3:	Výsadba nových stromoradií a okrasných drevín
Úloha č. 1.4:	Revitalizácia potoku– vodozádžné patrenia
Úloha č. 1.5:	Výsadba zelene v súvislosti so zmenami klímy
Úloha č. 1.6:	Zvýšenie energetickej efektívnosti verejných budov
Úloha č. 1.6:	Aktivity súvisiace s ochranou životného prostredia

Cieľ č.2:	Zlepšenie nakladania s odpadmi
Úloha č. 2.1:	Riešenie efektívneho systému triedenia odpadov
Úloha č. 2.2:	Zabezpečenie kompostovania rastlinného odpadu- výstavba kompostárne
Úloha č. 2.3:	Podpora recyklácie odpadov
Úloha č. 2.4:	Rozšírenie skládky TKO
Úloha č. 2.5:	Vybudovanie zberného dvora odpadov

Úloha č. 2.6:	Osveta v súvislosti so znižovaním objemu produkovaných odpadov
----------------------	--

Cieľ č. 3:	Systém komplexného zabezpečenia údržby, poriadku a čistoty v obci
Úloha č. 3.1:	Zabezpečenie efektívneho odstraňovania povrchových a dažďových vôd z chodníkov a cestných komunikácií, vodozádržné opatrenia
Úloha č. 3.2:	Zabezpečenie údržby verejnej zelene
Úloha č. 3.3:	Zabezpečenie údržby a čistoty verejných priestranstiev
Úloha č. 3.4:	Zelené strechy

Monitorovanie hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Bajtava.

Navrhované ukazovatele zohľadňujú všetky tri základné prioritné oblasti trvalo udržateľného rozvoja obce: hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť.

Názov ukazovateľa	Informačný zdroj	Merná jednotka
Novovytvorené pracovné miesta	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Štatistický úrad SR	Počet pracovných miest
Zníženie prevádzkových nákladov občianskej infraštruktúry obce	Obec	EUR
Miera nezamestnanosti	Obec, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Štatistický úrad SR	Počet nezamestnaných
Priemerné mzdy	Štatistický úrad SR	EUR
Sociálne odkázaní obyvatelia	Obec, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Štatistický úrad SR	Počet sociálne odkázaných obyvateľov
Objem investícií do skvalitnenia občianskej infraštruktúry obce	Obec, ostatné úrady a organizácie	EUR
Objem investícií do skvalitnenia technickej infraštruktúry obce	Obec, ostatné úrady a organizácie	EUR
Zrekonštruované, resp. novovybudované miestne komunikácie	Obec	km
Intenzita výstavby bytov	Obec	Počet novopostavených bytov
Spokojnosť obyvateľov so sociálnymi službami v obci	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Početrozšírených zberných dvorov	Obec	Počet
Počet vytvorených skládok zeleného odpadu	Obec	Počet
Verejný vodovod	Obec, ostatné úrady a organizácie	Podiel napojených domácností %
Verejná kanalizácia	Obec, ostatné úrady a organizácie	Podiel napojených domácností %
Demografický vývoj obyvateľstva obce	Obec	Počet
Spokojnosť obyvateľov s úrovňou školských inštitúcií v obci	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť obyvateľov s možnosťami športovania v obci	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť obyvateľov s kultúrnym životom v obci	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť obyvateľov s úrovňou služieb v obci	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť obyvateľov s obcou ako miestom pre prácu	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť obyvateľov s obcou ako miestom prebývanie a život	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť obyvateľov s kvalitou životného prostredia obce	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť návštevníkov, turistov s obcou	Dotazníkový prieskum	% návštevníkov/turistov
Podiel domácností napojených na verejnú kanalizáciu	Obec, ostatné úrady a organizácie	Podiel napojených domácností v %
Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť	Obec, Štatistický úrad SR	%
Produkcia komunálnych odpadov	Obec	kg/obyv.

Miera skládkovania komunálneho odpadu – Podiel skládkovaného Komunálneho odpadu na celkovom množstve vyprodukovaného komunálneho odpadu.	Obec	%
Miera recyklácie komunálneho odpadu - Indikátor predstavuje podiel recyklovaného komunálneho odpadu na celkovom množstve vyprodukovaného komunálneho odpadu. Recyklácia zahŕňa materiálovú Recykláciu a recykláciu organických látok vrátane kompostovania.	Obec	%
Emisie znečisťujúcich látok- Emisie znečisťujúcich látok vyjadrujú Množstvo základných znečisťujúcich látok do ovzdušia-SO ₂ , NO _X , CO.	Štatistický úrad SR, Slovenský hydrometeorologický ústav	T
Dĺžka novovytvorených a zrekonštruovaných miestnych komunikácií	Obec	M
Dĺžka vybudovaných cyklotrás	Obec	M
Počet realizovaných projektov na zvýšenie energetickej hospodárnosti budov	Obec	Počet
Výmera revitalizovaných a novovytvorených zelených plôch/ parkov/ zelenej infraštruktúry	Obec	m ²
Miera zaškolenosti detí v predprimárnom vzdelávaní –Podiel počtu detí v materských školách (vrátane špeciálnych tried) a špeciálnych materských školách vo veku 3 až 5 rokov na celkovom počte detí vo veku od 3 až 5 rokov	Obec, zriaďovatelia MŠ	%,počet
Zaškolenosť detí z marginalizovanej rómskej komunity v predprimárnom vzdelávaní-Podiel rómskych detí z marginalizovaných rómskych komunit v predprimárnom vzdelávaní z celkového počtu detí v danom veku v porovnaní so všeobecnou populáciou	Obec, zriaďovatelia MŠ	%,počet
Miera zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím - Podiel počtu pracujúcich osôb so zdravotným postihnutím z obyvateľstva so zdravotným postihnutím vo veku od 15 rokov	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	%,počet
Počet realizovaných aktivít zameraných na zmiernenie klimatickej zmeny a adaptáciu na túto zmenu	Obec	Počet
Počet opatrovateľských služieb v obci	Obec	Počet
Počet realizovaných vodozádržných opatrení v obci	Obec	Počet
Počet vybudovaných bytov v rámci individuálnej bytovej výstavby	Obec	Počet
Počet vybudovaných obecných nájomných bytov	Obec	Počet
Počet realizovaných aktivít v boji proti klimatickým zmenám	Obec	Počet

REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

Organizačné zabezpečenie realizácie

Zabezpečenie realizácie PHRSR je dosahované koordinovaným prístupom a spolupracou so všetkými partnermi a aktérmi regionálneho rozvoja na území obce. Organizačné zabezpečenie realizácie jednotlivých projektov a aktivít je určené v programovej časti. Osobitne pre každý projekt (aktivita) je určený zodpovedný subjekt – tzv. garant, prípadne aj spolupracujúce subjekty. Vo väčšine prípadov je ako zodpovedný subjekt určená obec, resp. iné organizačné zložky správy obce (odborné komisie, oddelenia na obecnom úrade). Obec vykonáva svoje činnosti prostredníctvom svojich orgánov. Najvyšším orgánom je obecné zastupiteľstvo, ktoré môže zriaďovať ako svoje poradné orgány odborné komisie. Vo vzťahu k PHRSR je obecné zastupiteľstvo kompetentným orgánom na jeho schvaľovanie. Najvyšším výkonným orgánom a predstaviteľom obce je starosta. Rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom vyhradené obecnému zastupiteľstvu. Obecný úrad a jeho organizačné zložky organizačne a administratívne zabezpečujú fungovanie obce.

Komunikačná stratégia

Rôzne formy komunikácie budú súčasťou každého pripravovaného projektu PHRSR v rámci informovanosti a publicity alebo v rámci komunikácie zainteresovaných cieľových skupín pri príprave a realizácii jednotlivých projektov.

Prvú cieľovú skupinu predstavujú miestni obyvatelia. Táto cieľová skupina bola oslovená aj počas spracovania dokumentu PHRSR. Komunikácia s verejnosťou bude pokračovať naďalej (priamym zapojením a zverejňovaním každoročných hodnotiacich správ o plnení programu a aktuálnych akčných plánov na najbližšie obdobie). Druhú

cieľovú skupinu predstavujú organizácie, podnikatelia, potenciálni investori, ktorí aktéri regionálneho rozvoja sa pri svojich lokalizačných rozhodnutiach orientujú podľa charakteru rozvojovej politiky a tiež podľa ponuky konkrétnych investičných príležitostí obsiahnutých v rozvojových dokumentoch obcí.

Hlavným komunikačným kanálom je internetová stránka obce: <https://bajtava.sk/>, avšak veľký význam má aj miestny rozhlas a informačná tabuľa. Vzhľadom na veľkosť obce významnú úlohu má aj neformálna komunikácia poslancov miestnej samosprávy a vedenia obce smerom k občanom pri informovaní o aktuálnych otázkach rozvoja obce.

Systém monitorovania a hodnotenia

PHRSR obce Bajtava je živým dokumentom. Realizácia programu bude dôsledne sledovaná a monitorovaná. Realizácia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je činnosťou samosprávy a obec ju vykonáva prostredníctvom svojich orgánov (obecné zastupiteľstvo, starosta). Jednotlivé opatrenia a úlohy budú realizované obcou Bajtava, organizáciami zriadenými a založenými obcou, resp. v spolupráci s ďalšími organizáciami (verejnými i súkromnými) a inštitúciami.

Udržiavanie a realizáciu stratégie PHRSR obce bude monitorovať Tím pre koordináciu participatívnej tvorby a implementácie PHRSR obce Bajtava na obdobie 2023 – 2030. V prípade potreby zmeny v realizácii strategických plánov tento Tím bude navrhovať aj ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie vízie obce.

Proces realizácie PHRSR obce Bajtava sa začne po jeho schválení Obecným zastupiteľstvom.

Úlohou Tím pre koordináciu participatívnej tvorby a implementácie PHRSR obce Bajtava bude:

- schádzať na prehodnocovanie plnenia PHRSR obce Bajtava podľa potreby, najmenej jedenkrát ročne,
- jedenkrát ročne podať správu Obecnému zastupiteľstvu o stave realizácie cieľov PHRSR obce Bajtava tak, aby bolo zabezpečené, že všetky ciele budú splnené

včas,

- prideliť zodpovednosť (hlavnú garanciu) za monitorovanie jednotlivých cieľov akčných plánov svojim jednotlivým členom,
- vzájomne sa informovať o plánoch prípravy a realizovaní projektov s cieľom koordinácie aktivít v obci,
- aktualizovať PHRSR obce Bajtava (minimálne každý druhý rok) – je to živý, otvorený dokument,
- pravidelne komunikovať s občanmi, podnikateľmi a inštitúciami v obci s cieľom zabezpečiť informovanosť o PHRSR obce Bajtava – so stratégiou rozvoja obce bude oboznámená verejná verejnosť prostredníctvom miestnych médií.

Jednotlivé úlohy programu budú realizované pomocou bežných postupov a procedúr obecného úradu a ďalších zúčastnených inštitúcií, pričom rozhodujúcim pre úspech bude monitorovanie a koordinácia týchto úloh uskutočnená určeným odborom (oddelením) obecného úradu alebo príslušnými zodpovednými osobami.

PHRSR obce Bajtava je otvorený dokument, ktorý bude reagovať na zmeny v okolí, zmeny potrieb obyvateľov obce Bajtava a legislatívne zmeny. PHRSR obce Bajtava bude podliehať priebežným aktualizáciám a hodnoteniam. Vychádza z princípu, že proces plánovania bude úspešný len vtedy, ak sa k nemu bude pristupovať ako k dlhodobému procesu, bude sa orientovať na vyžitie silných stránok a možností územia, na potlačanie slabých stránok a možných ohrození územia a bude sa neustále adaptovať, aktualizovať a prispôbovať v súlade so zmenami a potrebami sociálno-ekonomického života obce. Otvorenosťou dokumentu sa zabezpečí flexibilita pri určovaní priorít obce, ktoré musia reagovať na vzniknuté zmeny v danom prostredí a preferenciách obyvateľov.

Aktualizácia PHRSR obce Bajtava bude založená na princípe výberu priorít, opatrení, aktivít a projektov, pomocou ktorých je možné dosiahnuť najefektívnejší rozvoj prioritných oblastí obce. Postup bude nasledovný:

1. Tím pre koordináciu participatívnej tvorby a implementácie PHRSR obce Bajtava odporučí zmeny v PHRSR obce Bajtava,
2. Obecné zastupiteľstvo schváli PHRSR obce Bajtava ďalšie obdobie.

Akčný plán obce Bajtava na roky 2024 – 2030

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností/ projektov/ aktivít súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno- ekonomického rozvoja. Akčný plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov a aktivít. Akčný plán je spracovaný pre jednotlivé prioritné oblasti a ďalej obsahuje aj predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie a predpokladané zdroje financovania a ukazovateľ výstupu.

Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
Akčný plan pre Hospodársku oblasť				
Strategická prioritná rozvojová oblasť č.1: Trvalo udržateľný ekonomický rozvoj obce				
Aktivita1/2 Výstavba oddychovej zóny v obci	2023– 2026	Obec Bajtava	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje NSK	Novovzniknutá oddychová zóna v obci
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 3: Udržateľná dopravná a technická infraštruktúra, SMART Bajtava				

Aktivita3/1 Rekonštrukcia obecných chodníkov	2024– 2030	Obec Bajtava	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Zrekonštruovaný systém chodníkov
Aktivita3/2 Rekonštrukcia ciest a odvodňovacích kanálov	2024– 2028	Obec Bajtava	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Vybudovaná cesta s odvodňovacím kanálom
Aktivita3/3 Rekonštrukcia verejného osvetlenia	2026– 2030	Obec Bajtava	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Vybudovanie siete nízkoenergetického verejného osvetlenia
Aktivita3/4 Údržba vodovodného systému v obci	2024– 2028	Obec Bajtava	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Nový systém vodovodných potrubí zabezpečujúci kvalitnú pitnú vodu – vybudovaný bol v r 2018
Aktivita3/5 Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2023– 2028	Obec Bajtava	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Systém zrekonštruovaných miestnych komunikácií
Aktivita3/6 Vybudovanie kamerového bezpečnostného systému v obci Bajtava – III. etapa	2023– 2028	Obec Bajtava	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Rozšírený bezpečnostný kamerový systém
Aktivita3/7 Rekonštrukcia verejného rozhlasu	2023– 2028	Obec Bajtava	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Zrekonštruovaná sieť

Opatrenie,aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
Akčný plan pre Sociálnu oblasť				
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 2: Inkluzívna, sociálna, vzdelaná, zdravá a kultúrna obec s modernou občianskou infraštruktúrou				
Aktivita2/1 Zvýšenie energetickej efektívnosti kultúrneho domu	2025– 2030	Obec Bajtava	ZdrojeEÚ ZdrojeSR Zdrojeobce	Zrekonštruovaná budova kultúrneho domu so zníženou energetickou náročnosťou a podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie (OZE)
Aktivita2/2 Zvýšenie energetickej efektívnosti budovy športového zázemia futbalovej infraštruktúry	2024– 2030	Obec Bajtava	ZdrojeEÚ ZdrojeSR Zdrojeobce	Zrekonštruovaná budova určená na športové účely so zníženou energetickou náročnosťou a podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie (OZE)
Aktivita2/3 Zvýšenie energetickej efektívnosti materskej školy	2024– 2028	Obec Bajtava	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Vybudovaný systém na zvýšenie energetickej efektívnosti budovy MŠ pri zvýšení podielu OZE
Aktivita2/4 Zvýšenie energetickej efektívnosti budovy obecného úradu	2025– 2030	Obec Bajtava	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Vybudovaný systém na zvýšenie energetickej efektívnosti budovy obecného úradu pri zvýšení podielu OZE
Aktivita2/5 Zvýšenie energetickej efektívnosti “Domu kultúrneho dedičstva”	2024– 2028	Obec Bajtava	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Zrekonštruovaná budova Domu kultúrneho dedičstva so zníženou energetickou náročnosťou a podporou využívania obnoviteľných zdrojov energie (OZE)

Aktivita2/6 Organizovanie obecných slávností	2024– 2030	Obec Bajtava	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Zorganizované podujatia/ festivaly prezentujúce miestny folklóre a tradície
Aktivita2/7 Vybudovanie multifunkčného ihriska	2024– 2025	Obec Bajtava	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje NSK	Vybudované multifunkčné ihrisko spĺňajúce kritéria moderného a bezpečného celku
Aktivita 2/8 Zriadenie opatrovateľskej služby	2024– 2030	Obec Bajtava	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Počet vytvorených pracovných miest
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 4: Rozvoj bývania a rast počtu obyvateľstva obce				
Aktivita4/1 Vybudovanie 1 bytového domu s bytovými jednotkami (b. j.)	2024– 2030	Obec Bajtava	ŠFRB Zdroje EU	Zateplený bytový dom so zvýšenou energetickou efektívnosťou
Aktivita 4/2 Vybudovanie infraštruktúry pre bytové domy - komunikácie	2024– 2030	Obec Bajtava	Zdroje EU Zdroje SK Zdroje obce	Množstvo vybudovanej infraštruktúry

Opatrenie,aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Ukazovateľvýstupu
Akčný plan pre Environmentálnu oblasť				
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 5: Kvalitné životné prostredie				
Aktivita5/1 Vodozádržné opatrenia v obci Bajtava	2024– 2030	Obec Bajtava	ZdrojeEÚ ZdrojeSR Zdrojeobce	Funkčný systém vodozádržných opatrení v obci
Aktivita5/2 Vybudovanie kanalizačného systému v obci Bajtava	2024– 2028	Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.Nitra Obec Bajtava	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s.	Vybudovaný kanalizačný systém
Aktivita5/3 Vybudovanie zberového dvora	2024– 2028	Obec Bajtava	ZdrojeEÚ ZdrojeSR Zdrojeobce	Novovybudovaný zberový dvor
Aktivita5/4 Výstavba kompostárne	2024– 2027	Obec Bajtava	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Vytvorená kompostáreň
Aktivita5/5 Rozšírenie kapacity skládky TKO	2023– 2025	Obec Bajtava	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Rozšírená skládka

Aktivita 5/5 Vybudovanie zariadenia na zhodnotenie a separovanie odpadov	2024 - 26	Obec Bajtava	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Vybudované zariadenie na separáciu
Aktivita 5/6 Výsadba zelene, zelených pásov, plôch a zón ako preventívne opatrenia na zmiernenie negatívnych vplyvov zmeny klímy	2024 - 2030	Obec Bajtava	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Množstvo vysadenej zelene

5 FINANČNÁ

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít uvedených v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Bajtava budú plynúť z viacerých zdrojov: rozpočet obce (čo je základným zdrojom financovania aktivít), fondy Európskej únie, zdroje štátu, zdroje vyššieho územného celku, úverové zdroje, súkromné zdroje, ostatné verejné zdroje. Väčšina rozvojových aktivít–projektov bude mať viaczdrojové financovanie.

Finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja

Zákon o podpore regionálneho rozvoja (zákon č. 539/2008 Z. z.) definuje zdroje financovania regionálneho rozvoja v § 4:

(1) Regionálny rozvoj sa financuje

- a) zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtovej kapitoly Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo investícií“) a z rozpočtových kapitol iných ministerstiev,
- b) zo štátnych účelových fondov,
- c) z rozpočtov vyšších územných celkov,
- d) z rozpočtov obcí,
- e) z prostriedkov fyzických osôb,
- f) z prostriedkov právnických osôb,
- g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
- h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
- i) z iných prostriedkov, ak tou stanoví osobitný predpis.

(2) Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z fondov Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov.

ZÁVER

Dokument PHRSR obce Bajtava je rozvojový dokument obce – vyjadruje víziu rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania.

PHRSR obce Bajtava je strednodobý programovací dokument s časovým horizontom 7 rokov. Tento programovací dokument bol spracovaný ako podporný dokument pre stanovenie prioritných rozvojových oblastí, strategických cieľov, priorit, opatrení a aktivít rozvoja obce Bajtava.

Vykonateľnosť jednotlivých opatrení, a tým dosiahnutie stanovených cieľov, bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorit. Taktiež dôležitým faktorom sú komplikované vlastnícke vzťahy.

Schválený PHRSR obce Bajtava je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové priority, opatrenia a aktivity, resp. sa môžu niektoré opatrenia a aktivity rušiť. PHRSR obce Bajtava schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Bajtave. Monitorovanie a hodnotenie PHRSR obce Bajtava realizuje Obecné zastupiteľstvo v Bajtave.

